Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6-йил чиқиши.
4 ЯНВАРЬ 1971 Й
ДУШАНБА
№ 2 (1377).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

МАШИНАСОЗЛАР ИЗЛАНИШДА

Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга бўлган талаб жаҳон бозорида тобора ортиб бормоқда. Завод юбилей йилида жаҳоннинг Покистон, Болгария, Куба каби 28 мамлакатига кўплаб пиликлаш, йигирув-пишитиш машиналари экспорт қилди.

Машинасозлар конструкторлар билан ҳамкорликда ўзлари ишлаб чиқараётган дастгоҳларни такомиллаштириш, фойдаланишда қулайлигини ҳамда чидамлилигини ошириш устида иш олиб бормоқдалар. Ижодий изланиш самараси яхши бўляпти.

Ҳозир олти маркада пиликлаш ва икки маркада йигирув-пишитиш машиналари ишлаб чиқарилаётир. Такомиллаштирилган «ПК-100М» йигирув-пишитиш машинаси бир неча жаҳон ярмаркаларининг олтин медалини олишга муваффақ бўлди. Бундан руҳланган конструкторлар юбилей йилида ижодий меҳнатларини янада оширдилар. Икки хил маркадаги пиликлаш, эшиш-пишитиш, пиликлаш-пишитиш машиналарини такомиллаштирдилар.

Корхона коллективининг янги йил режалари катта. Янги маркали «ПК-100-69» йигирув-пишитиш ҳамда «Р-260-4-2» пиликлаш машиналарини ялпи ишлаб чиқаришга тахт қилиб қўйилди. Пахта ва штапель толаларини қайта ишловчи икки қаторли «Р-260-4-2» пиликлаш машина реконструкциясига янги ва жиддий ўзгартиришлар киритилган. Ҳозир ишлаб чиқарилаётган пиликлаш машинасидан фарқи шундаки, қўшимча ўрнатилган икки таянчли рогулкалар унинг тезкорлигини анча оширади.

Завод коллективи мамлакатимиз тўқимачилик саноатига кўплаб такомиллашган машиналар етказиб бериш билан бирга, хорижий мамлакатлар буюртмасини бажонидил бажариш тараддудларини белгилаб олди.

КПСС XXIV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАМИЗ!

Шу куннинг янгилиги

ИТТИФОҚДА ИККИНЧИ

◆ «БОЛЬШЕВИЧКА БИЛАН «ЮЛДУЗ» ОПА-СИНГИЛ. ◆ ФИРМА ПОТОК-ФАБРИКА УСУЛИДА ИШЛАЙДИ. ◆ ТИКУВЧИ МЕҲНАТИ ТУЛА МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИЛДИ. ◆ БУЮМЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАЖМИ БИР ЮЗ ҚИРҚ МИНГТАГА ОРТАДИ.

«Юлдуз» тикувчилик фирмасининг коллективи янги йилда янги бинода маҳсулот ишлаб чиқарадиган бўлди. Энгельс кўчасида янги қурилган тўрт қаватли бино савлат тўкиб турибди. Унинг тепа қаватида порлаб турган беш қиррали юлдуз фирма номини эслатади. Бу — 9-трест 39-қурилиш бошқармаси бинокорларининг фирма чеварларига совғасидир. Ишлаб чиқариш корпусини йўлга қўйиш ва ишга туширишни Иваново бошқармасининг Олмаота участкаси азаматлари олиб бордилар.

Бинонинг биринчи қавати комплектлаштириш ва тайёр маҳсулотларга ажратилган. Тўғри бу ерда ҳали тайёр маҳсулотлар йўқ. Аммо ҳозирча хилма-хил костюмбоп материалларни кўриш мумкин. Лифтда иккинчи қаватга чиқдик.

Бугун

фирманинг бичиқчилик участкаси ана шу қаватда иш бошлади. Оёқ остига павилит эмульсияси тўшалган. Ҳаммаёқ ораста, кенг, ёруғ қаватга замонавий бичиқчилик столлари, стационар лентамашиналари, уч ярусли тахта токчалар ўрнатилган...

— Москвадаги «Большевичка» фабрикасининг ускуналари ГДРдан келтирилган бўлиб, уларни ярим йил давомида ўрнатилган эди, — дейди ҳамроҳимиз фирма директорининг ўринбосари В. Копейкин. — Биз эса, ўз кучимиз билан уч ойда шунча монтаж ишларини тугалладик.

Биргина кийимларни нам ва иссиқ ҳолда пресслайдиган «Панония» маркали ускуналарнинг ўзидан бир юз ўн иккита ўрнатилди. Шу пайтгача бундай станоклардан фирмада ўттиз олтита бор эди, холос.

— Бошқа тикувчилик корхоналарида, жумладан бизда ҳам шу пайтгача иш жараёнларининг 30—40 процентинигина механизация бажарар эди, дейишмоқда бичиқчилар. — Энди меҳнат унумдорлиги икки баравар ортадиган бўлди.

Эркакларга бир костюм тикиш учун илгарилари етти ярим соат сарфланарди. Ўтган йили беш ярим соатга қисқартирилди. Поток фабрика усулида костюм тўрт ярим соатда битади.

Бинода меҳнаткашлар учун барча қулайликлар яратилган.

Шу пайтгача қўлланиб келинаётган иш жараёнлари бутунлай ўзгаради. Фирманинг 3-цехида жорий этилган янги технология туфайли бир киши уч-тўрт операцияни бажарадиган, вақт тежаладиган бўлди.

Бош корхонада янги ишлаб чиқариш корпусининг ишга туширилиши муносабати билан ютуқлар ортаверади. Планлатириш бўлимининг бошлиғи З. Насникова чўтни ишга солиб 1970 йил кўрсаткичларини ҳамда 1971 йилда эришиладиган марраларни ҳисоблаб берди.

Келаси ҳафтадан бошлаб бош корхонанинг барча ишлаб чиқариш цехлари янги корпусда маҳсулот ишлаб чиқара бошлайди. Ҳа, «Юлдуз»нинг истиқболи янада порлоқ.

А. ОБИДХЎЖАЕВ.

ЮТУҚЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАБ

Ўрта Осиё темир йўли Тошкент бўлимининг коллективи янги йилни яхши бошлаб юборди. Пўлат из суворийлари партия XXIV съезди шарафига мусобақани қизитиб, ютуқларни мустаҳкамлаш учун курашмоқдалар. Улар ўтган беш йиллик даврида чиндан ҳам баракали меҳнат қилишди. 330 миллион тоннадан ортиқ халқ хўжалик юклари ташилгани фикримизнинг ёрқин далилидир.

Беш йилликда йўлларни техника жиҳатдан жиҳозлаш, реконструкция қилиш каби ишларга жуда катта маблағ — 75 миллион сўм сарфланди. Тепловоз парки бутунлай янгиланди. 6 минг от кучига эга бўлган «2ТЭ 10Л» замонавий тепловозлар ишлаб турибди. Темир йўл хўжалигини техника билан қайта қуроллантириш натижасида меҳнат унумдорлиги қарийб 30 процент ортди.

Шумилов номли станциянинг реконструкцияси тугалланай, деб қолди. Юк саройи қурилиши ниҳоясига етмоқда. Станцияни реконструкция қилишдан мақсад пойтахтнинг тез тараққий этаётган шимолий саноат зонасига кўрсатиладиган хизматни янада яхшилашдир.

Сергели станциясида ҳам юк саройининг биринчи навбати фойдаланишга топширилмоқда. Бу сарой шаҳримизнинг ғарби-жанубий зонасига хизмат қилади.

Ижодий ҳамкорликда

Серқуёш республикамизда донг таратаётган хўжаликлар кўп. Сирдарё область, Сирдарё районидаги Ленин номли колхоз ҳам донгдор хўжаликлардан бири. Хўжаликка Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Назира Йўлдошева раислик қилади.

Тошкент ҳужжатли ва хроникал фильмлар студияси ана шу колхоз ҳаёти тўғрисида асар яратишга киришган эди. Картина айни бир пайтда москвалик киноҳужжатчилар ҳамкорлигида янги йил арафасида суратга олиб бўлинди.

Яқинда колхоз ҳаётини акс эттирувчи фильм пойтахт экранларига чиқарилади.

Ишлаб чиқариш зарбдори Замира Отабекова «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг пешқадам чеварларидан бири. У ўз топшириқларини мунтазам равишда ортиғи билан сифатли адо этади.

М. Тўйчиев фотоси.

КАЛИТЛАР МАРЖОНИ

УЙ МУБОРАК

Янги уй-жой биноларини фойдаланишга қабул қилувчи давлат комиссияси бир қатор қурилиш ташкилотларининг рапортларини янги йилнинг биринчи кунида қабул қилиб олди. Ҳамшаҳарларимизга жуда кўп уйларнинг калитлари тақдим этилди.

Қўйлиқ массивида бир йўла учта уй фойдаланишга топширилди. Улар - 120 оилани ўз бағрига олади. Қурилиш ишларини 3-қурилиш трестининг 63 ва 57 бошқармалари азаматлари бажаришди.

Трактор заводининг машинасозлари истиқомат қиладиган шаҳарчада ҳар куни уй тўйлари бўлаётир. Машинасозлар масканида бири 32, бири 48 квартирали бинолар ўз чиройини кўз-кўз этмоқда. Уни 159-қурилиш трестининг 26-бошқармаси бинокорлари тайёрладилар.

2-Чердащев массивида истиқомат қилувчи кишиларнинг узоги яқин бўлди. Улар учун икки қаватли жамоат маркази қуриб берилди. Унда озиқ-овқат, саноат маҳсулотлари билан савдо қилинади, ошхона ишлайди, турли хил маиший хизмат кўрсатиш устахоналари аҳоли хизматида бўлади.

Чилонзор массивининг Д-20 кварталини бунёд қилаётган 153-қурилиш трестининг 2-бошқармаси бунёдкорлари юзлаб оилаларни хурсанд қилмоқдалар. Уларнинг ғайрати билан яна бир 72 квартирали уй эгаларига тақдим этилди.

Шунингдек, «Жилстрой» трестининг уйсозлари ҳам, 2-«Қорақамиш» массивида 64 квартирали бинони фойдаланишга топширдилар.

✻ Давр нафаси

ҚАНОТЛИ «ТЕЗ ЁРДАМ»

Иссиқ жон, бир нарса деб бўлмайди. Киши бетоб бўлиб қолса, дарҳол медицина ёрдами кўрсатилади. Агар узоқ овулда, қир-адирларда истиқомат қилувчи чўпонлардан бири оғриб қолса-чи? Турган гап, санитария авиацияси зудлик билан бемор ёнига етиб боради.

Ҳа, «қанотли» медицина ёрдами кўрсатиш кундалик ҳаётимизда оддий воқеа бўлиб қолди. Илгари-чи? Фактларга мурожаат қилайлик. 1924 йил. Ўша йили Тошкентдан Хоразмга иккита самолёт йўл олди. Самолётларда беш врачнинг етиб келганлигини кўриб, хоразмликлар ўзларида йўқ хурсанд бўлишганди... Ўша йилдан бошлаб санитария авиацияси қатновига асос солинди...

Йиллар ўтди. Республикамизнинг ўзида бир неча «тез ёрдам» авиацияси станциялари иш бошлади. Ўзбекистон санитария авиацияси бошқармаси ташкил топди.

Ҳозир республикамизнинг ҳар бир область касалхонаси базасида «қанотли» медицина хизмати кўрсатиш пункти мавжуд. Ҳар куни, кунора «АН» ва «ЯК» самолётлари узоқ масофаларга йўл олиб, беморлар дардига малҳам бўлмоқда. Беморларга тиббий ёрдам кўрсатишнинг аксарияти икки-уч соат ичида амалга оширилмоқда.

Республикамиз бўйича йилига авиация орқали эллик минг беморга хизмат кўрсатилмоқда.

ЯХШИ ТИЛАКЛАР

Трамвай-троллейбус бошқармасида 30-40 йил меҳнат қилган тажрибали, кекса ишчилар анчагина бор. Уларни ҳар бир депода, цех, маршрут ва бўлимларда учратасиз.

Яқинда 2-трамвай депосининг коллективи 40 йил меҳнат қилган бир группа хизматчиларни пенсияга кузатиш маросимига йиғилди. Кекса ишчи Антонина Бабичева, Вера Бектимирова, Евдокия Болучевскаяларнинг шогирдлари, яқин кишилари уларни қизғин табриклаб, қимматли совғалар билан тақдирладилар, уларга узоқ йил умр ва сиҳат саломатлик тиладилар.

ҚУВНОҚЛАР ҚУВОНЧИ

«Марказ-5» массивидаги 245-боғчада биринчи марта арча байрами ўтказиляпти.

— Кичкинтойларимизнинг қувончи чексиз, — дейди боғча мудираси Холида Рафиқова, — пермлик қардош қурувчилар совға қилган 280 ўринли бинода янги йил байрамини қувончли ўтказяпмиз. Қорбобо ҳам ўзимиздан. Тарбиячи Ольга Мезлецова қорбобо ролида болаларни хурсанд қилмоқда.

40 га яқин боғча кичкинтойлари янги йил шодиёналаридан жуда мамнун.

ЯНГИ ЙИЛ— ЯНГИ БАХТ БИЛАН...

Киров район ЗАГСининг янги биносида ёшлар ҳар қачонгидан кўра гавжум. ЗАГС мудираси Р. Азизова уларнинг баъзиларини янги йил, янги бахт билан табриклайди. «Главташкентстрой» автобусининг шофери А. Аҳмаджонов билан студент М. Ёқубова, Г. Ўринбоев билан «Ўзбексельмаш» заводининг ишчиси М. Чайка, шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими автобазасининг слесари С. Петрикеев билан «Ташпромторг» сотувчиси Т. Сабина ва бошқалар оила қуришди.

Шу куни яна ўндан ортиқ бахтли оилалар улкан ҳаётга қадам қўйди.

✻ Янги лойиҳалар

КЕЛАЖАК ИЖОДКОРЛАРИ

Қайтадан ташкил этилган «Ташгенплан» лойиҳа институти коллективи пойтахтда яқин йиллар ичида бунёд этиладиган кўпгина маданий-маиший, маъмурий объектлар ҳамда турар-жой бинолари комплекси лойиҳаларини яратмоқда. Институт архитекторлари ва инженерларининг ижодий ишларидан бири — Ленин проспектининг лойиҳасидир. Бу лойиҳа кўпларга манзур бўлмоқда. Шу кунларда институт коллективи бир қатор лойиҳаларни ишлаб чиқаришга тайёрлади.

СУРАТДА: кўпгина комплекс лойиҳалар автори институт раҳбари Ф. Турсунов, ўтган йили Тошкент Политехника институти архитектура факультетини тугатган ёш инженер Улфат Азимова, пастда — Ленин проспектида бунёд этиладиган республика рассомлар союзининг кўргазмалар павильони. Бу объектни архитектор-инженерлардан Р. Хайриддинов, Ф. Турсунов Б. Мешиков, Р. Девликамов ва У. Азимовалар яратишган.

М. Нуриддинов фотолари.

ЯНГИ МУЗЕЙ ЭКСПОНАТЛАРИ

Бугун

М. Ойбек номидаги Ўзбекистон халқлари тарихи музейининг қишлоқ хўжалиги бўлимига янги экспонатлар қўйилди.

Бўлимдан кейинги икки ой ичида юздан ортиқ турли хил экспонатлар жой олди. Турли экспонатлар орасида Улуғ Ватан урушининг Белоруссиядаги партизанлар ҳаракати етакчиси, Фарғона область «Коммунизм» колхозининг собиқ раиси М. Топиболдиевнинг Ленин ордени, Фарғона воҳасидан биринчи тракторчи, Ленин ордени кавалери Қурбон Робиловнинг Ленин ордени, СССР Олий Советининг биринчи депутати М. Бобораҳимованинг депутатлик ҳужжатлари ва бошқа ноёб буюмлар бор.

Бу ноёб буюм ва ҳужжатларнинг кўпчилиги Фарғона область, Риштон райони колхозларидан ҳамда бошқа қишлоқлардан йиғиб олинди.

Яқинда бўлим ходимлари Андижон областига жўнаб кетишади.

✻ Аҳолига қулайлик

Хизматингизга мунтазир

Бугун шаҳарнинг Червяков кўчасида саноат моллари магазини очилди..

Янги магазин Ленин районидаги Сарикул даҳаси аҳлига хизмат кўрсатяпти. Сиз 24-магазиндан пойафзал, кийим-кечак ва галантерея буюмлари сотиб олишингиз мумкин.

Тасвирий асарлар виставкаси

Бугун Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг панорама ва виставкалар дирекцияси ходимлари КПССнинг XXIV съездига бағишлаб катта тасвирий санъат асарлари виставкасини тайёрлашга киришдилар.

Виставкадан Ўзбекистон рассомлари, амалий санъат усталари ва ҳайкалтарошларнинг янги асарлари ўрин олади. Уларда ишлаб чиқариш новаторлари, ажойиб пахтакорлар образлари акс эттирилган. Шунингдек, республикадаги янги корхона ва хўжаликлар ҳаётини тасвирловчи асарларга кенг ўрин берилади.

Дирекция санъатшунослари айни чоғда «Ер ва унинг кишилари», «Тасвирий санъатда физкультура ва спорт» каби темаларда ҳам кўргазмалар тайёрлайдилар.

БОТАНИКА БОҒИНИНГ ДОВРУҒИ

Бугун Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ботаника боғи жаҳоннинг ГДР, Болгария, Чехословакия, Польша, Венгрия, Румыния, Англия, Америка, Франция каби мамлакатларига Ўрта Осиё шароитида ўсадиган ўсимликларнинг уруғларидан намуналар юборди.

Бу уруғликлар чет эллардаги кўпгина ботаника боғлари, илмий-тадқиқот станциялари ва лабораторияларда ўрганилади.

Тошкент ботаника боғи ҳар йили ер куррасидаги барча мамлакатларга юбораётган уруғликлар 12 минг номдан ошади. Улар резавор, мевали ва ўрмон ўсимликларининг уруғларидир. Ҳозирги пайтда Ботаника боғи чет элдаги 377 та илмий-тадқиқот маскани билан алоқа қилиб турибди. Айни пайтда улардан ҳам минглаб номда турли хил уруғликлар олинмоқда.

Булардан ташқари Ўрта Осиё республикаларидаги бир қатор ботаника боғлари фаолиятини кузатиш, уларнинг ишига раҳбарлик қилиш, зарур ўсимликларнинг намуналари билан таъминлаш Тошкент ботаника боғининг зиммасига юкпатилган.

Кейинги пайтларда Душанба, Ленинобод, Ашхобод, Фрунзе, Олмаота шаҳарларидаги ботаника боғларининг майдонини кенгайтириш, уларнинг бойлигини кўпайтириш борасида бир қатор диққатга сазовор ишлар олиб боряпти.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЙИЛ ЯКУНЛАРИ

ЖЕНЕВА. (ТАСС). Швейцария Меҳнат партиясининг органи — «Вуа увриер» газетаси 1970 йилни якунлаб, СССР билан ГФР ўртасида, шунингдек ГФР билан Польша Халқ Республикаси ўртасида имзоланган шартномаларни 1970 йилнинг энг муҳим воқеалари орасида бўрттириб кўрсатди. Шу газета ҳужжатларнинг Европа қитъасидаги халқаро кескинликни юмшатишга қаратилганлигини таъкидлайди. Швейцария Меҳнат партиясининг органи 1971 йил Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган Умумевропа кенгаши ўтказиладиган йил бўлиб қолади, деб умид билдиради. Социализм мамлакатлари ана шу кенгашни ўтказиш ташаббускори эканликлари маълум.

ДАВЛАТ НАЗОРАТИ ОСТИГА ОЛИНДИ

САНТЬЯГО. (ТАСС). Чили ер ислоҳоти корпорацияси 60 та йирик хўжаликни бошқаришни ўз қўлига олди. Матбуотнинг хабар беришича, давлат назорати остига ўтган бу латифундияларни деҳқонларнинг маъмурий комитетлари бошқаради.

ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ АҲОЛИСИ

ВАРШАВА. Бош статистика бошқармасининг маълумотларига қараганда, Польша Халқ Республикаси аҳолисининг сони 32 миллион 70 минг кишидан иборат. Кейинги ялпи рўйхат натижасида шу маълумот олинди. Ҳозирги вақтда Польшада 15 миллион 900 минг эркак ва 16 миллион 80 минг хотин-қиз бор.

1972 йилнинг бошларида Польша аҳолисининг сони 33 миллион кишидан ошади, деб хабар беради ПАП агентлиги.

(ТАСС).

Германия Демократик Республикасининг «Интерфлуг» авиация компанияси совет самолётлари ва вертолётларидан кенг фойдаланмоқда.

СУРАТДА: «КА-26» Берлин-Шёнефельд марказий пойтахт аэродромида.

АДН—ТАСС фотоси.

Илм ва меҳнат эгизак

ЮТУҚЛАР ОМИЛИ

● ТАДБИРЛАР КЕЛТИРГАН ФОЙДА ● МЕҲНАТ ШАРОИТИ ЯХШИЛАНДИ

● ИЖОДИЙ ФИКР ЮРИТУВЧИЛАР ● *УНУМДОРЛИК ОРТДИ*

РЕСПУБЛИКАМИЗДАГИ қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводларининг кўпчилиги шаҳримизда жойлашган. Уларда меҳнатни илмий асосда ташкил этиш—иш шароитини яхшилаш ва енгиллаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва қишлоқ хўжалигини техника билан кўпроқ таъминлаш имконини беради. «Ташсельмаш», тракторсозлик, «Узбексельмаш», трактор йиғув заводларида меҳнатни илмий асосда ташкил этиш бўйича бир мунча ишлар амалга оширилди.

Қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводларида НОТ планларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш ишлари билан пахтачилик машинасозлиги давлат лойиҳалаш-конструкторлик технология бюросида ташкил этилган лаборатория шуғулланади.

Инженер-техник ходимлардан ташкил топган уч группа лабораторияда маҳаллий шароит ҳисобга олинган ҳолда, методик кўрсатмалар ва меҳнат нормативлари асосида НОТ планлари ишлаб чиқилди.

НОТ планлари «Ташсельмаш» ва «Узбексельмаш» заводларида қандай жорий этилганлиги ҳақида алоҳида тўхталмоқчимиз.

«Ташсельмаш» заводининг қуюв цехи реконструкция қилиниши билан бирга, НОТ тадбирлари ҳам амалга оширилди. Пахта териш машиналарига ишлатиладиган металл узел ва деталларни машинада қолиплайдиган тўртта конвейер линиянинг ишга туширилиши цех ишлаб чиқариш шароитини анча яхшилади.

НОТ планларининг айрим тадбирларини жорий этиш 1966 йилда бошланган эди. Шундан буён кўпгина тадбирлар амалга оширилди. Унда бир юз олтмиш киши иштирок этди. Йигирма минг сўмга яқин фойда олинди.

Металл қуядиган янги цехнинг ишга туширилганлиги ва асосий меҳнат жараёнлари механизациялаштирилганлиги туфайли ишчилар қўнимсизлиги бирмунча қисқарди, меҳнат унумдорлиги 16 процент ошди.

Тайёрлов цехининг майда штамплаш участкасида НОТ планларини 1968 йилнинг охиригача жорий этиб бўлинди. Бунда эллик киши иштирок этди. Тадбирлардан кўрилган иқтисодий фойда ўн бир минг сўмдан ортди.

15-механика цехида пахта териш машиналарининг шпинделларига механик ишлов берадиган тўртта участкада НОТ планларини жорий этиш ишларини 1971 йилда тамомлаш белгиланган. Участка ишида амалга оширилган тадбирлардан ҳозирнинг ўзида ўттиз минг сўм иқтисодий фойда олинди. Кутилган фойда эса, бир юз йигирма минг сўм бўлиши керак. Планга кўра, етти юз етмиш беш ишчининг меҳнатини енгиллаштириш кўзда тутилган. Ҳозир умумий ишчиларнинг 6,7 процентидан ёки эллик ишчидан бошқа ишларда фойдаланилмоқда.

Ишлаб чиқаришга тадбиқ этилган тавсиялар булардан ташқари меҳнат шароитини ва қилинадиган ишларни тубдан ўзгартириб юборди.

Заводнинг асосий участкаси ҳисобланган 2-цехи бўйича ҳам НОТ планларини ишлаб чиқиш йўлга қўйилди. Бунда заводни меҳнат илмий асосда намунали ташкил этилган корхона қаторига кўтариш мақсадида мамлакатимизда ва чет эллардаги ўхшаш корхоналар орттирган тажрибалардан фойдаланилмоқда. НОТ плани тўрт юз ишчига мўлжалланган бўлиб, етмиш минг сўм иқтисодий фойда бериши керак. Барча ишлар 1972 йилда тугатилади.

15-цехдаги пахта териш машиналарининг ролик ва бармоқларига механик ишлов берадиган 3-участкада амалга ошириладиган тадбирлар етмиш беш ишчига мўлжалланган бўлиб, 1971 йилда тугалланади. Ундан кутилган фойда йигирма минг сўм.

Шундай қилиб, заводнинг айрим участкаларида НОТ нинг бешта плани юзасидан тадбирлар амалга оширилмоқда. Минг эллик ишчига мўлжалланган тадбирлар бир юз эллик минг сўм иқтисодий фойда келтириши керак.

* * *

«Узбексельмаш» заводида ҳам меҳнатни илмий асосда ташкил этишга катта эътибор бериб келинмоқда. Утган даврда НОТ нинг саккизта плани ишлаб чиқилди. Шундан тўрттаси ишлаб чиқаришга жорий этилди, иккитаси жорий этилмоқда, иккитаси эса 1972 йилгача амалга оширилади.

5-цехнинг сеялка йиғадиган участкасида ишлаб чиқилган ва жорий этилган НОТ плани ўттиз кишининг меҳнатини енгиллаштириш билан олти минг сўм фойда берди.

3-тайёрлов цехида амалга оширилган тадбирлар йилига етти минг сўм иқтисод келтирмоқда ва қирқ саккиз ишчининг меҳнатини енгиллаштирди.

Темирчилик-пресслаш цехининг деталларни совуқ ҳолда штамплаш участкасида тадбиқ этилган тадбирлар туфайли ўттиз ишчининг меҳнати енгиллашди ва йилига ўн икки минг сўм фойда олинмоқда.

Ҳозир бу цехда амалга оширилаётган НОТнинг комплекс планлари ишлаб чиқаришни ва уни бошқаришни янада яхшилайди. Тадбирлар натижаси юз минг сўм фойда бериши билан бирга, икки юз қирқ ишчининг меҳнат шароитини яхшилайди.

Заводда ёрдамчи ишлар билан банд бўлган ишчиларнинг меҳнат шароитини янада яхшилаш мақсадида улардан тушган таклифлар анализ қилинмоқда ва ишлаб чиқаришга жорий этилмоқда.

Уч юз етмиш квадрат метрлик ишлаб чиқариш участкаси фойдаланишга топширилди. Пайвандлаш бўлими ташкил этилди. Бу эскирган 4-пайвандлаш участкаси ўрнида барпо этилди.

1972 йилгача амалга ошириладиган НОТ тадбирлари мингдан ортиқ ишчининг меҳнатини енгиллаштириши билан икки юз минг сўмдан зиёд иқтисодий фойда олинади.

Лаборатория томонидан ишлаб чиқилган НОТ планлари сифати жиҳатидан яхши баҳоланди. Масалан, пойтахт областлари партия комитети, область касаба союзлари Совети ҳамда илмий техника жамиятининг правлениеси томонидан 1967—1970 йилларда ўтказилган конкурсда «Ташсельмаш» ва «Узбексельмаш» заводи биринчи ўринни эгаллади.

СССР Тракторсозлик ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигига қарашли корхоналар ўртасида НОТ планларини амалга оширишда «Ташсельмаш» ва «Узбексельмаш» заводлари ишчилари кўп ва фаол қатнашмоқдалар.

НОТ планларини амалга ошириш — пахтакорларга кўплаб қишлоқ хўжалик техникалари етказиб беришда муҳим роль ўйнайди.

Я. ТОЛСТОНОГ,
иқтисодчи-инженер.

Абразив комбинати ишчилари беш йиллик топшириқларини шараф билан адо этиб, катта ютуқларни қўлга киритдилар. Шу кунларда корхонада КПСС XXIV съезди шарафига социалистик мусобақа кенг қулоч ёзмоқда.

СЎРАТДА: корхонанинг тайёр маҳсулот жўнатиш участкасида.

М. Нуриддинов фотоси.

ШАМПАН ВИНОЛАРИ ЗАВОДИДА ЯНГИ ЦЕХ

Янги йил арафасида Тошкент шампан винолари заводида янги вино қуйиш ва тайёр маҳсулотни безаш цехи фойдаланишга топширилди. Цех ҳозирги замон ускуналари билан жиҳозланган. Цехни реконструкция қилиш натижасида корхона газли ичимликлардан «Роҳат», «Совет шампани» ва бошқа виноларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш имконига эга бўлди.

(ЎзТАГ).

ҚОНУН КУЧГА КИРМОҚДА

1971 йил 1 январдан бошлаб мамлакатда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг меҳнат тўғрисидаги қонун асослари амал қила бошлади. Совет Давлати тарихида биринчи марта СССР Олий Совети шу йил ёзда мамлакат ҳамма гражданларининг меҳнат муносабатларини тартибга солувчи ана шу умумиттифоқ яхлит ҳужжатини қабул қилди. Меҳнат тўғрисидаги қонун асослари кучга кириши муносабати билан таниқли олим, асослар лойиҳасини ишлаб чиқишда қатнашган кишилардан бири, юридик фанлар доктори, профессор К. П. Горшенин ТАСС мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди:

— Ленин юбилейи йилида, Коммунистик партиянинг XXIV съездига тайёргарлик даврида қабул қилинган янги қонун совет ижтимоий тузуми демократик характерини кўрсатувчи яна бир ёрқин далил бўлди. Бўлажак қонун шу асослар қабул қилинишидан анча аввал ҳамма жойда кенг кўламда муҳокама қилинганлигини айтиб ўтмоқ керак. Социал-маданий ва уй-жой маиший хизмат соҳасидаги имтиёзлар ва енгилликлар тўғрисида муҳокама қатнашчилари айтган таклифлар ҳисобга олинди. Ўзининг ишлаб чиқаришдаги вазифаларини намунали бажараётган, мусобақада муваффақиятга эришган, кўп йиллардан бери ҳалол меҳнат қилиб келаётган кишиларга енгиллик берилади. Бундай кишига санаторий ёки дам олиш уйига биринчи галда йўлланма берилади, унинг уй-жой шароитларини яхшилаш масаласи биринчи галда ҳал қилиниши лозим ва, аксинча: ҳалол ишламайдиган, ишга кечикиб келадиган, бракка йўл қўядиган киши яхши ходимларга бериладиган имтиёзлар ва енгилликлардан камроқ фойдаланади ёки бутунлай маҳрум этилади.

Қонунда «ишга қабул қилиш вақтидаги гарантиялар» деган янги модда пайдо бўлди. Бу модда ишга қабул қилишдан асоссиз равишда бош тортишни тақиқлайди. Шуни ҳам айтиш керакки, ишчи ёки хизматчини қонунга хилоф равишда ишдан бўшатишда айбдор бўлган мансабдор шахс 1971 йил 1 январдан бошлаб ўзи етказган зарарни аввалгидан кўпроқ миқдорда, аниқроғи — уч ойлик окладгача бўлган миқдорда қоплашга мажбур.

Қонунда ёшларга катта эътибор берилган.

«Ёшлар меҳнати» деган бобда халқ хўжалигида ёшларнинг роли йил сайин кучайиб бораётганлиги таъкидланади. Ёшлар мамлакатнинг энг асосий меҳнат резервидир. Қонун ёшларнинг манфаатларини ҳимоя қилади. У 18 ёшга етмаган кишиларни тунги ишларга, ишдан ташқари вақтдаги ва оғир ишларга қўйишни тақиқлайди, шу ёшдаги ходимларни ишдан бўшатишни чеклаб қўяди, бундай кишиларни ишдан бўшатиш учун ҳам маҳаллий касаба союз комитетининг, ҳам балоғатга етмаганлар ишлари билан шуғулланувчи район комиссиясининг розилиги бўлишини талаб қилади.

Асослардаги боблардан бирига «ҳам ишлаб, ҳам таълим олаётган ишчи ва хизматчилар учун имтиёзлар» деб сарлавҳа қўйилганлигининг ўзида ҳам катта маъно бор. Бу имтиёзлар нималардан иборат. Бунда газ ишлаш билан бирга ўқишни ҳам давом эттираётган кишилар учун, масалан, кечки мактабларнинг ўқувчилари учун зарур бўлган ҳамма шароитларни яратиб бериш тўғрисида, иш ҳақини сақлаб қолган ҳолда уларнинг иш ҳафтасини қисқартириш ёки кундалик иш соатини қисқартириш тўғрисида бораётир.

Қонунда ишчи ва хизматчиларнинг ишлаб чиқаришни бошқаришда иштирок этишдан иборат бўлган ва ҳаётимизнинг нормаси бўлиб қолган ҳуқуқлар, аёлларнинг, айниқса, кичик ёшдаги болалари бўлган аёлларнинг ҳуқуқлари, меҳнатга доир низоларни ҳал этиш тартиби мустаҳкамлаб берилган.

Янги қонунга биноан меҳнат ҳуқуқларининг юридик гарантияси кенгайтирибгина қолинмасдан, асосларда ҳар бир ходимнинг вазифалари ҳам аниқ белгилаб берилган.

Янги қонун кишиларнинг самарали ижодий фаолияти учун зарур имкониятларни реал равишда таъминлайди. Меҳнат ҳуқуқлари билан меҳнат бурчларининг бирлиги — ҳаётимизнинг энг муҳим принципидир.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

● Социализм мамлакатларида

Учинчи беш йиллик тугалланди

БУДАПЕШТ. (ТАСС). 1970 йил Венгриянинг учинчи беш йиллигини тугаллади.

Беш йил ичида Венгрия электр станцияларининг қуввати анча кўпайди. Йилнинг охирги кунларида Гагарин номидаги электр станцияда мамлакатдаги энг катта — 200 мегаватт қувватли турбина ишга туширилди. Планни амалга ошириш даврида 400 километрли электр симлари тортилди. Шу симлар орқали Венгрия Совет Иттифоқидан электр энергия олиб турибди.

Боршод областидаги янги саралаш фабрикаси йилига 1,5 миллион тонна руда концентрати бериб турибди. Йилига 300 минг тонна маҳсулот бераётган Дунай металлургия заводида совуқ прокат стани ишга туширилди. Дьер шаҳридаги янги завод йилига 13 минг дизель мотор ишлаб чиқаради. Бир қанча химия заводлари, озиқ-овқат саноатининг йирик корхоналари, кўмир шахтаси ишга туширилди. Беш йил ичида тўртта уйсозлик комбинати қурилиб, фойдаланишга топширилди. Шаҳар ва қишлоқларда 300 минг янги квартира қурилди.

Атом энергетикасининг истиқболлари

ПРАГА. (ТАСС). 1980 йилга қадар Чехословакияда 8 та атом электр станцияси қурилиши лозим. 1990 йилга бориб эса, атом электр станциялари Чехословакия Социалистик Республикаси энергетикасининг асоси бўлиб қолади ва бу станцияларнинг қуввати 12 миллион киловаттга етказилади.

Яхши муваффақиятлар

БЕЛГРАД. (ТАСС). Югославия цемент саноати ходимлари яхши муваффақиятларга эришдилар. Мамлакат корхоналари 1970 йилда 4,4 миллион тонна, ёки аввалги йилга қараганда 0,5 миллион тонна кўп цемент ишлаб чиқарди. Бу эса бинокорларнинг қўшимча юзлаб уй-жой биноларини ва ишлаб чиқариш объектларини қуриб битказишларига имконият берди.

Ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ва цемент саноатининг янги корхоналарини ишга тушириш йўли билан қурилиш учун керакли ана шу муҳим материални ишлаб чиқариш кўпайтирилди.

25 миллион тонна пўлат

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгриядаги энг катта металлургия комбинатларидан бири бўлган Озд металлургия комбинатининг ишчилари 1970 йилда самарали меҳнат қилдилар. Венгрия Социалистик ишчи партиясининг X съезди шарафига мусобақада эришилган меҳнат муваффақиятлари катта ғалабани қўлга киритишга ёрдам берди. План бажарилиши билан бир вақтда комбинатда 25 миллион тонна юбилей пўлати ҳам эритилди.

Мамлакатдаги иккинчи корхона бўлган Дунай металлургия комбинатининг коллективи ҳам йиллик планни бажарганлиги ҳақида рапорт бердилар.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Дусло-Шале (Ғарбий Словакия) комбинатида мамлакатда биринчи сунъий каучук ишлаб чиқарувчи завод ишга туширилди. Ана шу маҳсулотни ишлаб чиқариш технологиясини ўзлаштиришда совет мутахассислари словак дўстларга яқиндан ёрдам кўрсатишди.

СУРАТДА: завод цехларидан бирида ускуналарни созлаш.

ЧТК—АПН фотоси.

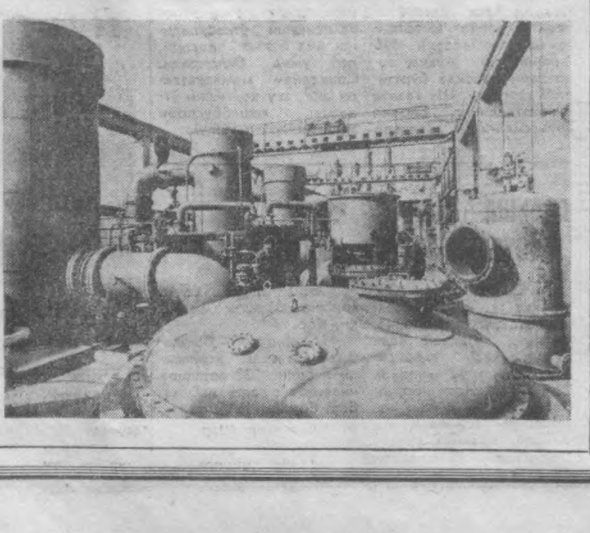

ДАКАР ОБОД БЎЛАДИ

ДАКАР. (ТАСС). Сенегал шаҳарларини ободонлаштириш кенгашининг республика президенти Л. С. Сенгол раислигида бўлиб ўтган мажлисида қабул қилинган программанинг асосий моддаси— Сенегал пойтахтининг Африка кварталлари деб аталган кварталларидаги каталак уйларни йўқотиб, обод қилишдан иборат. Парча-пурча ёғочлардан, темир-терсаклар ва картондан бир амаллаб тиклаб қўйилган ана шу каталак уйлардан иборат кварталлар ўрнига замонавий уй-жой бинолари қурилади.

Бундан ташқари ободончилик кенгаши Дакарда 100.000 ўринлик стадион ва Дакар билан Тиес ўртасида автомобиль магистрали қуришга қарор қилди.

Ҳозирнинг ўзидаёқ Сенегал пойтахтида илгари қабул қилинган планга мувофиқ шаҳарнинг марказий майдони ва кўчалари, шунингдек, шаҳарга кириб борадиган шох йўллар яхшилаб реконструкция қилинмоқда.

ИНТЕРВЕНЦИЯЧИЛАРНИНГ ЖИНОЯТЛАРИ

ВАШИНГТОН. ТАСС мухбири С. Лосев хабар беради:

Жанубий Вьетнам территориясининг камида еттидан бир қисми Америка ҳарбий ҳаво кучларининг дефолиантларни ва гербицидларни тўплаб сочабериши натижасида ҳаётсиз чўл-биёбонга айлантирилди. Фан тараққиётига кўмаклашувчи Америка уюшмаси шу масалани уч йил ўрганиш натижасида бундай хулосага келди. Шу уюшманинг Гарвард университетининг биологи М. Месельсон бошчилигидаги махсус комиссияси ўтган йил ёзда Жанубий Вьетнамга бориб Пентагон жиноятларини фожиона оқибатларини ўз кўзи билан кўрди.

Комиссия эълон қилган докладда айтиладики, Жанубий Вьетнамнинг Меконг дельтасидан марказий адирларигача ва Камбоджа чегараларигача бўлган кенг майдони ҳозирги вақтда Ойдаги қуп-қуруқ манзарани эслатиб турибди. Комиссия аъзоси биолог Уэстингнинг айтишига қараганда, 500 минг акр ерда ҳозирги вақтда умуман на жонивор яшай олади, на ўсимлик ўса олади. Жанубий Вьетнамдаги ўрмонларнинг тахминан ярмиси нобуд қилиб ташланди.

Америка интервенциячилари ўн йилдан бери дефолиантлар сепавериб Вьетнам ерини ишдан чиқардилар. Гербицидлар ва дефолиантлар ўсимликларни йўқ қилиб ташлаш билан бирга озиқ-овқатларни ҳам заҳарлади. Шу тариқа Жанубий Вьетнам халқини азоб-уқубатларга солиб қўйди.

Оқ Уй Вьетнамда дефолиантларни ишлатишни чеклаб қўйиш тўғрисида ваъдалар берганига қарамай, матбуот хабарларига қараганда, Америка қуролли кучлари ўзлари ўтказиб келаётган жиноий ишларни давом эттириб, 1925 йилги Женева протоколини бузмоқдалар. Докладда Вьетнамда дефолиантларни ва гербицидларни ишлатиш дарҳол батамом тақиқлаб қўйилсин, деган талаб қўйилди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. Халқ Озодлик қуролли кучларининг қисмлари ташаббусни ўз қўлларидан бермай, Америка-Сайгон қўшинларига зарбалар беришни давом эттирмоқдалар. Ўтган 1970 йилда қатор муваффақиятли операциялар натижасида душман кучлари ва техникасига катта зарар етказилди.

СУРАТДА: Халқ Озодлик қуролли кучларининг разведкачилари жанговар соқчиликда.

ВИА—ТАСС фотоси.

Нарх-наво кўтарилмоқда

ТОКИО. (ТАСС). Япония пойтахтида тирикчилик қиммати йил сайин ошиб бормоқда. 1970 йилнинг ўзида нарх-наво ўтган йилга нисбатан яна 7,2 процент кўтарилди. Бу — Япония пойтахтида 1965 йилдан бери қимматчиликнинг энг юқори проценти бўлди. Статистика бюросининг маълумотларига кўра, озиқ-овқат маҳсулотларининг нархи ўрта ҳисобда 8 процент, кийим-кечаклар нархи 10,6 процент қимматлашди.

Археологик мўъжиза

Яқинда НАТОнинг Ғарбий Европадаги омборларида АҚШ қўмондонлигига «маълум бўлмаган» 5000 танк «тасодифий равишда» топилди.

(Газеталардан).

АРХЕОЛОГИЯ инсоният авлодининг ўтмишини ўрганади. У тарих, тилшунослик, санъат тарихи, нумизматика ва антропология каби бошқа фанларнинг туғишган синглиси ҳисобланади. Бир куни кечқурун ўзимнинг эски дўстим билан ўтирардим. Бизнинг суҳбатимиз, ортиқ даражада бир томонлама характерга эга эди: дўстим сўзлар, мен эса чидам билан тинглардим. У атоқли фин археологи, қадимги ассирия турмуши ва маишатини ўрганади ҳамда миххатларни алифбе китоби ёки «Она тили»ни ўқигандек ўқийди.

Дўстим Иккидарё мамлакатларида бўлиб, археологик тадқиқотлар билан шуғулланган. Бу барваста йигит қўлига белкурак олиб, жазирама қуёш нури остида тўрт ой ер қатламини ағдар-тўнтар қилган. Ниҳоят, у қимматбаҳо нарсалар: уч дона камон ўқининг найзасини ва бундан 4000 йил илгариги жанговар чўқморни топиб олган.

Шундай экан, археологнинг меҳнати ҳаддан ташқари қийин ҳисобланади. Ер қатламини тўрт ой давомида ағдар-тўнтар қилди-ю, мукофотига атиги уч дона ўқ найзаси ва жанговар чўқморга эга бўлди, холос.

Кейинги вақтларда археология американикларни ҳам илҳомлантиряпти. Рост, шу вақтгача уларнинг қизиқиши олтин атрофидагина айланарди. Лекин хозир улар бошқа хазиналарни қидириб топишга ҳам интилмоқдалар. Ковлаш ишларига Пентагон бошчилик қилмоқда, археологлар ролини эса Марказий разведка бошқармасининг айғоқчилари бажаряпти. Яқиндагина «Вашингтон пост» газетаси ўз «археологлари»нинг топилдиқлари ҳақида шов-шувли хабарлар маълум қилган эди. Қимматбаҳо нарсалар Америка қитъасида эмас, балки Ғарбий Европа қитъасида топилди. Булар тошга айланган тарихий буюмлар эмас, энг замонавий танклар эди. «Вашингтон пост»нинг ёзишича, бу танклар изи НАТО архивларида археологик қидирувлар ўтказиш натижасида топиб олинган экан. Тадқиқотчиларга қадимги тош деворлардаги миххатларни ўқишга тўғри келмади. Улар рўйхатларни ҳеч қийналмай ўз она тилларида ўқидилар. Бу рўйхатларга мувофиқ НАТОнинг Европадаги танклари мудофаа министрлигининг амалдорларига маълум бўлган сондан тахминан 5000 тача кўпроқ экан. Энг янги нусха ва моделдаги танклар Ғарбий Германияда «омборга тахлаб қўйилаберган». Бронетанк кучлари Линдон Жонсон давридан олиб то шу вақтгача АҚШ мудофаа министрлигининг юқори доираларига, шунингдек, бошқа раҳбар арбобларга номаълум бўлган. Танклар ётган йирик «кон»нинг топилиши ҳатто Вашингтонни ҳам ҳайратда қолдирди. Ўнг қўл чап қўлнинг нима қилганини қаердан билсин.

Энди Пентагон археология билан қизиқиб қолган экан, қимматбаҳо буюмлар қидириб топиш учун ўз вакилларини бошқа мамлакатларга ҳам юбориши мумкин. Чунки уларнинг олдига ҳеч қандай талаблар қўймайдилар. Уларнинг белкурак ушлаб қўлларини кир қилишига ҳам зарурат йўқ. Чунки улар қидираётган қимматбаҳо нарсалар ер остига кўмилмаган. Бунинг устига «Вашингтон пост» уларнинг изини топиб беряпти. У қимматбаҳо буюмларнинг номларини халқ олдида ошкора эълон қилди. Булар асосан «Леопард» ва «Центурион» танклари экан.

Қадимги Греция инсоният маданиятининг бешигидир. Пентагон Греция территориясида НАТОнинг қанча «қимматбаҳо буюми» борлигини билиш учун Марказий разведка бошқармасининг айғоқчиларини командировка қилиши мумкин эди. Мудофаа министрлигининг юқори мартабали амалдорлари бу ерда шундай буюмлар мавжуд эканлигидан ҳатто бехабарлар. Собиқ бош министрнинг Афинадан қочиб кетган ўғли Андреас Парандреу яқинда Скандинавия журналистларига ҳозирги вақтда Грецияда Марказий разведка бошқармасининг салкам 800 айғоқчиси «тадқиқот» ишлари билан банд эканлигини гапириб берди. Уларни Грециянинг қадимги тарихи ёки маданияти эмас, балки ҳозирги ҳаёти қизиқтираётган бўлса керак. Улар замоналаштиришган археология билан шуғулланишса бўлмайдими ахир? Ким билади, эҳтимол улар «Мейд ин ЮСА» («АҚШда тайёрланган») деган белги қўйилган қимматбаҳо буюмларнинг анчагинасини топишган бўлар эдилар. НАТОнинг бу нодир буюмлари маданият бешигига полковникларнинг мислсиз «демократияси»ни безатиш учун етказиб берилганига ҳеч қандай шубҳа йўқ.

Бундан икки ҳафта илгари мен ўзимнинг қишлик пальтоимни нафталиндан чиқариб олдим. Қимматбаҳо археологик топилдиқни гоҳо пальто чўнтагидан ҳам топиш мумкин. Бу сафар мен трамвай билети ва икки марка топдим. Бу топилмалар шубҳасиз менинг кайфиятимни яхшилади. Айғоқчилар топиб олган 5000 танк ҳақидаги хабарни маълум қилганларида Пентагондагилар ҳам қувончдан шипгача сакрашган бўлса керак, деб ўйлайман. Мен археолог олим дўстимнинг уч дона ўқ-ёй найзаси, битта жанговар чўқмор топиш учун жазирама саҳронинг қум-шағалларини титкилаб тўрт ой вақтини нима учун исроф қилганини тушунмас эдим. Шу ҳақда саволимга у бундай деб жавоб берди.

— Ўқ-ёйлар билан ҳеч бўлмаганда ўрдакларни отиш мумкин. Танклардан эса уларга қараб отиб бўлмайди. Чўқмор билан уруш сиёсатининг ҳаддидан ошган вакиллари бошига ўхшатиб туширилса жуда соз бўларди.

Марттн ЛАРНИ,
фин ёзувчиси.

Адабиёт ва санъат

ЖОЗИБАЛИ ТАДҚИҚОТ

Атоқли адабиётшунос ва танқидчиларимиз сафи адабиётнинг мураккаб масалаларига оқилона ёндошиб, унинг янада юксалишига ўз ҳиссасини қўшаётган ёш талантли кучлар ҳисобига кенгайиб бораётганлиги қувончлидир. Ана шундай истеъдодлардан бири Иброҳим Ғафуровдир.

И. Ғафуров билим доираси кенг, адабиётнинг спецификасини яхши тушунган, бадиий асарни чуқур ҳис этувчи, уни ўз услуби билан таҳлил қила оладиган, ҳукмлари ишонарли адабиётшунос —мунаққид.

Биз И. Ғафуровнинг газета ва журналларда босилган мақолаларини, «Гўзалликнинг олмос қирралари», «Усмон Носир» ҳамда яқинда нашр этилган «Жозиба»* номли китобларини ўқиб шундай фикрга келдик.

«Жозиба» уч қисм: «Жараёнлар», «Санъаткорлар даврасида», «Адиблар ва китоблар»дан иборат бўлиб, уларда адабиётимизнинг нодир намояндалари А. Қаҳҳор, М. Шайхзода, Миртемир, Зулфия, поэзиямизнинг янги бўғинига мансуб шоирлар, ўқувчиларнинг севимлисига айланган Э. Воҳидов, Ҳ. Шарипов, А. Орипов ва бошқаларнинг ижодлари борасида фикр юритилади.

«Жозиба»нинг ўқувчи диққат-эътиборини ўзига жалб этадиган кўпгина фазилатлари бор.

Китобнинг энг муҳим фазилатларидан бири шундаки, унинг муаллифи танқидчилар кўзидан беркинган ва беркиниб қолаётган масалалар тўғрисида баҳс юритган.

Бу фикрни китобнинг биринчи мақоласи — «Мен ва борлиқ» мисолидаёқ исботлаш мумкин.

Маълумки, кейинги йилларда поэзияга ўз овозига эга бўлган бир неча ёш шоир ва шоиралар кириб келди. Уларнинг хилма-хил жанрларда, ҳар хил мавзуларда яратган асарлари газета ва журналларда, алоҳида китоб ҳолида босилиб чиқди. Адабиётшунослигимизда ёшлар ижоди етарли даражада чуқур ва батафсил таҳлил этилмаган бўлсада, уларнинг ютуқлари, камчиликлари кўрсатилган баъзи мақолалар ёзилди. Лекин И. Ғафуров «Мен ва борлиқ» мақоласида мунаққидлар орасида биринчи бўлиб поэзиямизга 60 йилларда кириб келган ёш ва «суяги қотган» шоирлар ижодининг ривожи учун халал бераётган иккита муҳим камчилик борлигини одилона кўрсатиб беради.

Бу камчиликнинг, тўғрироғи, касалликнинг биринчиси, ёш поэзиямизда «пайдо бўлган айрим нотайин туйғулар, дардчилликлар, сохта донишмандлик, яъни соддадиллик билан фикрлашлар»дир. Бу анча жиддий касаллик бўлиб, унга йўлиққан ижодкор жамиятнинг янада гуллаб-яшнашига, инсониятнинг энг илғор идеалларига эришувига чорловчи, руҳлантирувчи асарлар ярата олмай, аллақандай бетайин дардлар, кераксиз майда-чуйда мақсадлар ташвиқотчисига айланиб қолади.

И. Ғафуров бу касалликни ижодкорнинг поэтик «мен»и (лирик қаҳрамон) ва унинг реал воқеликка бўлган муносабатини восита қилиб олиб, О. Холдор («Хаёлларинг билан яшасам»), Р. (Парфи («Кел менинг ёнимга, меҳрибон дўстим»), ва бошқа кўпгина шоирлар ижодидан олинган шеърлар таҳлили мисолида очиб ташлаган.

Ёшлар поэзиясидаги иккинчи муҳим камчилик, лирик қаҳрамоннинг ҳаётга, борлиққа муносабатида уйғунсизлик, яъни унинг «ўзини оламнинг турли нарса — ҳодисаларига ўхшатавериш, мувофиқлик изламаслиги, нарса ва ҳодисаларaро нозик муносабатларга эътиборсизлиги, мутаносиблик туйғуси камол ва тарбия топмаганлиги»дир.

Китоб автори борлиқни шоирона кузата олмаслик, олинган ҳис-туйғуларни идрок эта билмаслик ва лоқайдлик туфайли келиб чиқадиган бу камчиликни Ў. Жамол, М. Халил, Э. Ёндошев ва бошқа шоирларнинг маҳсулларидан айрим мисоллар асосида исботлаб, ундан қутулиш йўлларини кўрсатиб бера олган.

Бу гаплардан И. Ғафуров ўз китобида ёш ижодкорларнинг фақат камчиликлари, нуқсонлари ҳақида гапирган экан-да, деган хулоса келиб чиқмаслиги керак, албатта. Чунки ундаги мақолаларда ёш ижодкорларимиз томонидан очилаётган «қўриқ»лар, улар эришган улкан муваффақиятлар жону дилдан қувватланади, адолат билан юқори баҳоланади.

«Жозиба»нинг муҳим фазилатларидан яна бири шундаки, унда буюк санъаткорларимиз А. Қаҳҳорнинг ҳикоячиликдаги («Мунаввар қалб»), Миртемир («Меҳр самаралари»), Мақсуд Шайхзода, Зулфия («Шалола шабадалари») ларнинг шеъриятдаги ҳали очилмаган маҳорат «сир»ларини очишга ҳаракат қилинган.

Мақсуд Шайхзода ўзбек совет адабиётининг улкан ижодкорларидан бири эканлиги ҳаммага равшан. Бироқ ҳали адабиётшунослигимиз бу нодир ижоднинг ўзига хос томонлари яхлит ва мукаммал тадқиқ этилган илмий ишга эга эмас.

Шу жиҳатдан қараганда, И. Ғафуровнинг «Мақсуд Шайхзода» номли очеркининг аҳамияти каттадир. Унда шоири аъзамнинг 1923 йилда ёзган «Трактор» шеъридан бошлаб, то сўнгги китоби «Хиёбон»гача бўлган ижод йўли, маҳорати такомили анча дуруст тадқиқ этилган. Автор Шайхзода ижодига пухталик андозаси асосида ёндошиб, унинг ижоди давр билан бирга тўхтовсиз равишда ўсиб борганлигини аниқ кўрсата олган, унинг «бутун ижоди давомида чуқур реалистик йўлдан борганлиги, мавҳум мавзуларда, қонни суюлтирадиган инжиқ ва чучмал ҳаволарда шеър битмаган»лигини асослаб берган.

Очеркда Шайхзоданинг поэмачилик,драматурглик, таржимонлик ва адабиётшунослик маҳорати ҳақида ҳам қимматли фикрлар баён этилган.

«Жозиба»нинг кўпгина фазилатлари бўлганидай, камчиликлари ҳам бор.

Бизнингча, китобдаги камчиликлардан бири авторнинг айрим конкрет асарларни таҳлил этаётганида кўзга ташланади. И. Ғафуров бирор ижодкорнинг маълум бир асарини таҳлил этишга киришганида, лирик чекинишларни кўпайтиради.

Умуман, «Жозиба» И. Ғафуровнинг адабиётшунослик ва танқидчилик маҳорати тобора камолот сари кўтарилаётганини кўрсатади. Бу китобни ўқиб чиққан ўқувчи И. Ғафуров ёшлар поэзиясини, бир неча талантли ва йирик ижодкорларимиз маҳсулини кунт билан ўрганганлиги, тадқиқ этганлиги, улар маҳоратининг баъзи томонларини очиб бера олганлигига ишонч ҳосил қилади.

Мурод ИБРОҲИМОВ,
филология фанлари кандидати.

* И. Ғафуров, «Жозиба» Ғ. Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти, Тошкент, 1970 йил.

БАХТ КУЙЧИСИ

Машҳур татар шоири Ходи Тоқтош туғилган кунга 70 йил тўлди. У 1901 йилнинг 2 январида Татаристоннинг Сиркиди овулида туғилди. Болалик пайтида Бухорога келиб, дўконларда майда-чуйда ишларни бажариб юрди. Бу йиллар унинг хотирасида ва ижодида ўчмас из қолдирган. 1918 йилда эса ўз юртига қайтиб, полиграфия соҳасида ишлай бошлади. Унинг биринчи «Туркистон саҳроларида» шеъри 1907 йили газетада босилиб чиқди.

Шоир ижодининг энг гуллаган пайтида—1931 йилда оғир касаллик натижасида вафот этди. Унинг шеърлари кўп тилларга таржима қилинган.

НОТА

[Чет элда совет элчисининг ўлдирилиши муносабати билан]

Элимизни қулатиш, талаш учун.
Бойлар, лордлар бўлиб жамул-жам
Бугун ўша, қонли Европада,
Хочни ўпиб ичишар қасам.
Мағрур, кучли эл ўғиллари,
Шунга қараб бош эгасизми?!
Мискинларча тағин уялмасдан,
Қуллик кишанларин киясизми?!
Йўқ, йўқ!
Бағрида эркинлик ҳисси бўлган
Ҳеч бир кишиқ бундай қилолмас!
Ишонмаймиз, йўқ, йўқ, ишонмаймиз,
Ватан ўғли бундай бўлолмас.
Элимизнинг эркин тупроқларин
Топтатмасга қасамёд этамиз!
Эй, сиз, лордлар· йиртқич йўлбосарлар!
Майдон очиқ,
Сизни кутамиз!
Биз бу эркни жонли қуллик билан
Алмаштириб танлаб олмаймиз!
Кўряпсизми?! —
Сизга нафрат этиб,
Кула-кула қилич қайраймиз!
Ёки бизга ўлим· ёки сизга,
Қулоқ солинг,
Элчимизнинг қонин довлаймиз!!

Татарчадан М. Аъзамов таржимаси.

ОТА АЛЛАСИ

Онанг ором олиб ухласин
бироз,
Ухлагин, қаро кўз
ширинтойим, ҳей.
Тонг отиб келмоқда,
қичқириб хўроз,
Сен бахтим кўкида тўлин
ойим, ҳей!
Бешигинг тебратиб турибман
бу он —
Тебратиб турибман дунёни
гўё.
Чир-чир айланади тип-тиниқ
осмон;
Сен белга қуввату, кўзимга
зиё!
Бошингда парвона алла
айтаман,

Дилимда оталик меҳри жўш
урар.
Жаҳонни сайр этиб минг бор,
қайтаман,
Ёркин уфқ аро жилваланар
зар!
Майин шабадалар учиб
ўтарлар,
Оқ каптар — кунлар ҳам
ўтарлар бир-бир.
Келажак сени деб гуллар
тутарлар,
Сени деб,
Сени деб, эркам, эмас сир!
Куляпсан, сендадир
кулмоқлик гали,
Майли кул, кулгуга тўлсин
коинот.

Кулгуга ташнадир Ер юзи
ҳали,
Кулгуга ташнадир бўтам бу
ҳаёт!
Уйқунг ўчиб кетди шекилли,
эркам,
Елкамга миниб ол, чиқайлик
боққа.
Сенга жилва қилур бугунги
тонг ҳам,
Оқ тонгни олақол, майли,
қучоққа!
Ҳу, қара, чўққининг бошидан
офтоб
Майин сочларингни
тарамоқдадир.
Тўлин ой пештоқда олтин
шар — копток

Сен томон, шириним,
қарамоқдадир!
Қўлингни чўзасан юлдузлар
сари,
Сонсиз юлдузлар ҳам сеники,
билсанг.
Куласан, кулгингдан тун
қочар нари·
Оппоқ кундузлар ҳам сеники,
билсанг!
Менинг келажагим, чақноқ
кўзлигим,
Сен борсан, демакки ҳаётим
чексиз.
Сочлари ипакдек, ширин
сўзлигим,
Менинг эркатойим, кулиб
турган қиз.

ТЎЛҚИН.

ЯНГИ ЙИЛ ЎЙЛАРИ...

Негадир,
Азалдан замин-замонни
Рақам·ла атамоқ, бўлибдир
одат...
Шундай асрлар бор:
Юз йил яшолмас.
Шундай асрлар бор:
Абадул-абад!
Мўйсафид эмассан,
Серташвиш асрим.
Ойдан бўса олдинг Йигит
ёшингда.
Йиллардан пойдевор кўтарган
қасрим,
Яна... не савдолар тушар
бошингга?!
Муйсафид эмассан, жафокаш
асрим,
Ойдан бўса олдинг Йигит
ёшингда.
Лекин, шу тўлин ой бир
ёнғоқ, янглиғ —
Илойим синмасин сенинг
бошингда...

Оламни вақт билан ўлчамоқ
учун
Замон тарозуси.— Рақам
ҳам керак.
Лекин, мен аминман,
Қутлуғ Янги йил —
Сенда бор бир ажиб,
Бир олий Юрак!
Бугун Рақам бўлиб келдинг
дунёга,
Ассалом, мусаффо жажжи
йилгинам.
Сенда табассумлар бўлсин
зиёда,
Беғубор кўзингда асло
кўрмай нам.
Саодат келтирсин пойи
қадаминг,
Ширин хаёлларим
гирдобида бўл.
Саодатли бўлсин ҳар бир
одаминг,
Бугун ҳар бир юрак
офтобида бўл.
Сендан нолимайман,

Сендан йўқ, гинам.
Сендан истагим ҳам унча
каттамас.
Табаррук Инсонга жажжи
йилгинам —
Фақат бир қатрадан қуёш
берсанг, бас!
Сенга ном қўймаклик менга
қолсами,
Садоқат йили, деб қуяр эдим
жом.
Йигирма биринчи аср
бахтига —
Муҳаббат йили, деб қўяр
эдим ном!
Ишонмай, кўзимдан
изласанг жавоб,
Ишонмай, сўрасанг:
«Бундай ном нечун?».
Садоқат жомидан ичардим
Шароб,
Муҳаббатсиз дунё йўқлиги
учун!

Максим КАРИМ.

Китоблар оламида

«ФИДО»

Бу китоб ёзувчи Учқун Назаровнинг қаламига мансубдир. Фабрика хизматчиси Собит умр йўлдоши Манзурадан бевақт айрилиб қолади. Аммо ўз рафиқасига бўлган меҳр уни доимо қабристонга етаклайди. Бир куни оқшомда у қабристондан ўтиб келаётганда бировнинг зўр бериб инграётганини сезиб қолади. Яқинроқ келиб қараса, бир жувон тўлғаноқ азобида ўлим билан олишаётган экан. Собит тезда югуриб бир кампирни топиб келади. Кампир жувоннинг енгил қутилишига ёрдам беради. Бир оз фурсат ўтгач, чақалоқнинг майин, аммо самимий «инга-инга»си гўристон бўйлаб куйдек таралади. Доя кампир ўғилчани йигитнинг қўлига топшириб, ундан суйинчи олгач, йигит билан жувонга омад тилаб уйига йўл олди.

Бу жувон ким? Нега у кўпчилик қатори туғруқхонага бормай гўристонга борди. Жувоннинг кейинги ҳаёти нима кечди? Қиссани ўқиб чиқсангиз, бу саволларнинг барига батафсил жавоб топасиз.

Китобдан авторнинг «Кунлар» ва «Қотил» қиссалари ҳам ўрин олган. Бу икки қисса студентлар ҳаётидан олинган бўлиб, унда севги мотивлари тараннум этилади.

А. ФОЗИЛОВ.

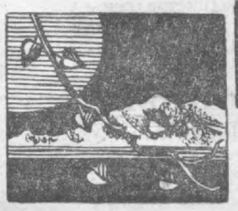

Кечиккан бахт

ҲИКОЯ

Наима туни билан тўлғаниб чиқди. Ухлашга қанча ҳаракат қилмасин барибир ухлолмади. Турди, ўтирди, ҳатто ташқарини айланиб ҳам келди. Барибир бўлмади.

Кейин Фарҳодни яна безовта қилгиси келмай секингина диванга чўзилди. «Ростдан ҳам она бўлган бўлсам-а!» У яна ўрнидан турди ва чироқни ёқиб, тўрда турган тош ойна ёнига келди. Аввал Фарҳодга бир қараб олди, ухлаётганига ишонч ҳосил қилгач, ўзини ойнага солди. Хаёлида анчагина тўлишганга ўхшади. «Ҳомиладор бўлса юзига доғ тушади, дейишарди». У шуни ўйлаб юзига тер мулди. Лекин юзида доғ кўринмасди. Унинг бирпас руҳи тушди. «Наҳотки аввалгидай алдансам-а!» Лекин бунга ишонгиси келмади.

«Аввал уч-тўрт ой ўтиб кетса ҳам танамда ўзгариш бўлмаганди. Энди эса...» У эринмасдан бели қисиқ кўйлагини шкафдан олди ва ўзгарган ё йўқлигини кўриш учун кийиб кўрди. Куйлак унга тор келганлигидан чоклари сўкилиб кетгудай бўлиб турарди. У бирдан ҳам қувониб, ҳам уялиб кетди ва шошиб Фарҳодга қаради. Лекин Фарҳод ҳеч нарсани сезмасдан болалардай пиш-пиш қилиб ухлаб ётарди. У чироқни ўчириб ўрнига кирди. Фарҳод эса бўйнига чирмашган муздай қўллардан сесканди шекилли бир жунжикиб қимирлаб қўйди.

Эрталаб нонушта қилаётганларида бугун унинг кайфияти жуда бошқача эканлигини аввал Фарҳод сезди.

У Наима узатган пиёлани оларкан онасига гапирди:

— Келинингиз бугун жуда очилиб кетганми, дейман ойи.

— Ҳа-я, мениям кўзимга бошқача кўрингандай бўляпти, — қайнонаси Наимага разм соларкан «туф-туф»лаб қўйди, — илоё, ёмон кўздан асрасин ишқилиб.

Наима қувончини сездириб қўйганидан уялиб кетди ва чойни баҳона қилиб ўрнидан турди.

Нонуштадан кейин Фарҳод ишга кетди. У ҳам Наиманинг кўзига бугун бошқача кўринди. Қандайдир севинган, гаплари ҳам пойма-пой.

«Ёки сезиб қолдимикан? Кечаси кўриб, кўрмаганга олган бўлса-я! Ундай бўлса ҳеч нарса демади-ку. Йўқ, бундай бўлиши мумкин эмас. У билса индамай туролмайди.

Наима қайнонасига «ҳозир келаман» деди-ю ташқарига чиқди. Негадир ростини айтгиси келмади...

Поликлиникада унчалик одам кўп эмас экан. Бир пас ўтмай навбати етди. Хонада ўша таниш, унга ҳамиша далда берадиган врач опа ўтирган экан. Опа Наиманинг нимага келганлигини пайқагани учунми юзида ғалати бир ачиниш излари пайдо бўлди. Лекин буни Наима сезмади. Ҳозир унинг фикри-хаёли «Нима деб жавоб беракан» деган ўй билан банд эди.

Опа у билан қуюқ сўрашди. Қайнонасини, Фарҳодни, ўзининг аҳволини қайта-қайта сўради. Кейин...

... — Ростданми, опажон? — Наиманинг бутун вужуди қалтираб кетди. Опа ўзига телбалардай тикилиб турган кўзларга дош беролмади. Боши билан «рост» ишорасини қилиб, ёзишга ўтирди.

Наима ташқарига қандай отилиб чиққанини ўзиям билмади. Ҳозир унинг бошида фақатгина «болангиз бор» деган сўз чарх урарди, холос.

— Фарҳод ака! Энди мен ҳам онаман! Энди менинг ҳам чироғим бўлади. Энди менинг ҳам тилим узун, юзим ёруғ. Одамлар орқамдан «туғмас хотин» деб пичирлашмайди. Энди сизга ҳам дўстларингиз «туғмас экан қўй-да, бошқасига уйлан» деб ўргатишмайди.

Фарҳод ака! Менинг меҳрибоним... Мен сизга бир умр сиғиниб ўтаман! Сиз қанчалар поксиз... Агар сиз бўлмаганингизда билмадим, ҳолим нималар кечарди. Эҳ-ҳе... Ўшандаги аҳволимни тасаввур қилиб кўринг-а! Мен сизсиз яшай олармидим? Сира ҳам. Ахир менинг ҳам юрагимда не-не орзуларим бор эди-ку! Мен фарзандли бўлишни истамасмидим, истардим. Лекин иложим йўқ эди. Энди эса... Менга ҳам толе оналик бахтини ато қилипти. Ҳозир менинг қанчалар бахтиёр эканлигимни бир кўрсангиз эди...

Наима кўзларидан оқаётган ёшни артиб, қадамини тезлаштирди.

У ҳозир орқасидан ҳайрат билан тикилиб қолаётган танишларини ҳам кўрмас, бошқа бир дунёда кетаётгандай сезарди ўзини.

У бу бахтни қанчалар орзиқиб кутганди. Баъзида ишониб, баъзида ишонмай, барибир кутганди...

...Одамзодни бир томондан қисмасин экан. Қисдими, унда ҳаётнинг қизиғи ҳам бўлмаскан. Бўлмаса улар қанчалик бахтиёр яшашарди. Ҳар нарсани ўйлашарди, ҳар нарсани орзу қилишарди. Лекин уч-тўрт йил бир пасда ўтиб кетаркан. Энди қайнонаси ҳам, Фарҳод ҳам бола ҳақида хўп гапирадиган бўлиб қолишди. Бошда Наима буни ҳазил билан енгди. Чунки у эртами-индинми барибир болали бўлишига қаттиқ ишонарди. Бироқ кунларнинг аввалдай бир меёрда ўтавериши аста-секин Наиманинг ҳам юрагига ғулғула сола бошлади.

[Давоми 4-бетда].

Бундай манзарани суратга олишнинг ҳам ўзига хос гашти бор.

И. Швец фотоси.

Чой тутади чол

Қирчиллама қишда,
Қорга бурканган
Хата мўрисидан судралар тутун,
Русларга ҳеч гапмас,
қишга ўрганган,
Мен қотиб қоламан,
Қоқман нақ ўтин,
Бехос урилади оёқ-оёққа;
Қўл ҳам тинмай уради қарсак·
Мен чопа бошлайман,
Садо:
— Қаёққа!!
— Дўстлар, чолга бирровга
борсак!
Кулиб қўйишади,
Мен югураман,
Зумда остонада бўламан пайдо·
Эшикни очаман,
Уйга кираман,
Ортимдан совуқдай илашар садо:
—Қаёққа!
Эшикни қарс ёпаману
Акс садо қайтади,
урар оғизга·
Дарров бир пиёла чой топаману
Ҳўплайман,
Тил келмай қолганда сўзга·
— Қалайсан!—дейди чол,—чойни
иссиқ ич!
Қишимиз шунақа: қаҳри қаттиқроқ
Нафас ростла бир пас,
Шинелингни еч,
Совуққа эгилма, қаддинг тут
тикроқ!
Совуқ degani бу ўткинчи ғазаб,
Кўрдингми, қарағай қотиб турар
жим,
Қиш унга барибир беролмас азоб.
Ўғирлай олмайди роҳатин-тинчин.
Бошим қимирлару бироз тасдиққа
Иссиқ чой ҳўплайман,
Эрнйди музим.
Чол кўксин қўйганча юмшоқ
ёстиққа
Бароқ қош остидан тикади кўзин
— Раҳмат, ота,— дейман,
боқаман чолга.
Отамни эслатар ҳурпайган қоши...
...Бир эзгу хотира эсимда қолган.
Куйдирар чоғ эди Тошкент қуёши!
Яланғоч белидан ўтказиб камар
Бир солдат келганди·
Отам чой тутди...
Чол ҳамон тикилар,
отамдай камтар,
Ҳозир кўз ўнгимдан ўз отам ўтди.
— Ота, —деб юбордим,
— Ўғлим, — деди у.
Ўрнидан турди-ю
ёзди қанотин.
Қучганда англадим.
Жуда тетик у!
Қучоқда тутганча олди яна тин...
Индамай турибман.
Ўпкаси тўлди.
Хўрсинди·
бошимни силади, қучди:
— Ўғлим, қайта тирилгандай
бўлди!—
Деди у.
Урушга хаёлим учди...
Йиллар ўтиб кетди..
Эҳ, чолнинг отин
Сўраб олмаганим келади малол.
Ҳар куни чой ичганда қиламан
ёдин,
Ҳамон чой тутгандай менга ўша
чол!

САЙЁР.

Янги спектакллар

Пойтахт театрларида

Муқимий номли ўзбек Давлат музикали драма театри коллективи Ғулом Зафарий асари асосида саҳналаштирилган «Ҳалима» спектаклини томошабинлар эътиборига ҳавола қилдилар. Бир вақтлар анча шуҳрат қозонган ва кейинчалик унутилган бу спектакль ўзининг иккинчи ҳаётини бошлади·

Спектаклни СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти ва Ҳамза мукофоти лауреати Р. Ҳамроев саҳналаштирган·

Горький номидаги рус Давлат академик драма театрида эса М. Дьярфаш асари асосида «Уйғон ва куйла» деб номланган спектакль саҳнага қўйилди.

СУРАТЛАРДА: юқорида «Ҳалима» спектаклидан кўриниш. Руқия— Ўзбекистон ССР халқ артисткаси Эътибор Жалилова, Муслим—республикада хизмат кўрсатган артист Р. Шокиров.

Пастда «Уйғон ва куйла» спектаклидаги Карола ролида Э· И· Дмитриева, Тони хола ролида Ўзбекистон ССР халқ артисткаси К· Г· Ефремова·

С. Коган фотоси.

УЛУҒ ЙИЛ САЛОМИ

Янги йил одимлар ватаним
бўйлаб,
Меҳнат қувончидан топмиш
эътибор·
Бугунги шодликлар завқини
куйлаб,
Сени олқишлайман, қудратли диёр·
Салом, пўлат отли чавандозларга,
Мудом «оқ олтин»га
ишқибозларга.
Янги йил тонгидан бир-бирин
қутлаш,
Зафар муждасидай ёқимли ва соз·
Шоирлар қалбида инсонни куйлаш,
Эртанги қўшиқлар қилмоқда
парвоз·
Мангу порлай берсин тинчлик
қуёши·
Муродига етсин эл кекса-ёши.
Советлар Шарқида, Тошкент
шаҳрида,
Ўзбек диёрида Янги йил бу кун·
Яхши дийдорларнинг фахру
баҳридан
Қадаҳ кўтараман, шаробим
гулгун·
Ассалом, қадрдон ватандошларим,
Келажак эгаси, азиз ёшларим·
Янги йил тонгида учар ғазалим·
Сўнмас шуъла ичра жилваланар
соз.
Ҳаёт, сен ўзингсан менинг
гўзалим,
Ватанимиз етган юксакка парвоз·
Бугун дўстларимга юрак саломим,
Қалбим тошқин булоқ, ўйнар
илҳомим·

Юсуфжон ҲАМДАМ

КЕЧИККАН БАХТ

ҲИКОЯ

(Боши 3-бетда).

Энди у кўпроқ Фарҳоднинг ҳаракатини кузатадиган, ўзига нисбатан қилаётган муносабатига эътибор берадиган бўлиб қолди.

Бора-бора унинг хаёлида Фарҳод ундан узоқлашаётгандай туюла бошлади.

Шундай бўлаётган эди ҳам. Бир куни Фарҳод ишдан жуда кеч қайтди. Наима кута-кута эндигина тўшакка кирган эди... Шундай бўлса ҳам туриб овқатини иситиб келди. Лекин иситилган овқат иситилганича қолиб кетди. У ҳатто «йиғиштириб қўявер, егим келмаяпти» деб айтмади ҳам. Фақатгина пиёладаги чойдан бир ҳўпладида жойига бориб чўзилди. Унинг бундай совуққонлигига Наиманинг хўрлиги келди. Лекин ўзини босди. Дастурхонни йиғиштириб бўлганидан кейин ундан ҳол сўради. Фарҳод индамади, нима учундир унинг жавоб бергиси йўқ эди. Лекин Наима чидаб туролмади.

— Фарҳод ака? Айтсангиз-чи ахир, бирор ёмон нарса бўлдими ўзи?

— Йўўқ... — истамайгина жавоб берди у.

— Унда нега... — Наима эрига илтижо билан тикилди.

— Ўзим.

— Ҳечам ўзингизмас, фақат айтгингиз келмаяпти.

— Наима, бир пасгина тинч қўй, илтимос...

Унинг бу сўзлари Наиманинг юрак-юрагини ўртаб юборди. У ўрнида ётолмади, туриб ташқарига чиқди. «Бир пасгина тинч қўй, илтимос қиламан! «Бу нима дегани? Энди мени тинч қўй, шунча кутганим ҳам етар дегани масми?».

Наиманинг ўпкаси тўлди. «Эҳ, толе, шунчалик ҳам бахтсиз қилиб яратадими мени?».

Орқадан оёқ товуши эшитилди. «Фарҳод!».

— Наима?

У жавоб бермади. Қайрилиб қарамади ҳам.

Кучли қўллар елкасидан тутиб, уни ўзига қаратди.

— Бемаҳалда нима қилиб ўтирибсан бу ерда?

Наима унинг қўлини елкасидан секин итариб ташлади.

— Ўзим.

Фарҳод бирдан кулиб юборди.

— Энди сен жавоб бермайсан-а, шундайми?

Унинг вужуди қалтираб кетди.

— Йўқ, мен жавоб бераман. Ўзингиз ўйлаб кўринг, — унинг кўзларига ёш тўлди, — менда ҳам ақл бўлатуриб энди сизни тинч қўйишим кераклигини тушунмаган бўлсам-а.

— Наима, эсинг йўқ экан! Наҳотки, сен мен ҳақимда шундай деб ўйлаган бўлсанг, — у шундай деди-ю, лекин бирдан юрагининг аллақаери жуда қаттиқ ачишиб кетди...

Наиманинг бормаган доктори қолмади. Лекин уларнинг ҳеч бири дардига малҳам бўлолмасди. Фақатгина «албатта болангиз бўлади» деб кўнглига таскин беришарди, холос.

Кунларнинг ўзгаришсиз ўтавериши эса юрагидаги бу таскинни ҳам аста-секин узиб борарди.

Энди у Фарҳод билан аввалгидай тўлиб-тошиб гаплашолмасди. Ўшандай пайтларда у бирдан ўзининг омонат эканлигини ҳис қилиб қоларди. Ҳис қилиб қоларди-ю, лекин яна умид билан толесига унсиз илтижо қиларди. Кўз очиб кўрган мана шу кўзлардан, мана шу лаблардан, мана шу меҳрли қучоқлардан айирмаслигини сўрарди.

Баъзида эса ўйлаб-ўйлаб ўзи туфайли фарзандсиз бўлиб қолаётган Фарҳодга раҳми келарди. Лекин нима қилсин? «Мен розиман, устимга хотин олақолинг» десинми? Бунинг ўлим билан баробар эканлигини ёлғиз аёл зотидан бошқаси тасаввур қила олармикин?

... Кейинги пайтларда Фарҳод тез-тез командировкага кетадиган бўлиб қолди. Буларнинг ҳаммасига боласизлиги сабабчилигини Наима тушунарди. Тушунарди-ю, ўзини қўярга жой тополмасди. Гўёки, энди ҳеч ким унга эътибор бермай қўйгандек туюларди.

Ўшанда ҳам Фарҳоднинг командировкага кетганига бир ҳафта бўлган эди, Қайнонаси одатдагидай унинг олдига ётишга кирганида Наима ўзини тутолмади.

— Ойижон... — у йиғлаб юборди,— наҳотки Фарҳод акам мендан шунчалик безор бўлган бўлса!...

У гапини давом эттиролмади. Онанинг юраги титраб кетди. Лекин ўзини босиб, секин насиҳат қилди.

— Қўйинг, болам, ундай деманг. Хизматчи одам бўлса, буюрган ерига бормаса бўлмаса керак-да! Кўнгил ўлгур душман дейишади. Ҳар нарсани кўнглингизга олаверсангиз...

Наима кафтларини юзига коплади:

— Мен ёш боламанми, ойижон, мен ҳеч нарсани тушунмайманми? Лекин нима қилай?

— Жон болам, қўйинг, ҳали ҳеч нарса кўрмагандай бўлиб кетасиз — кампир яна алланарсаларни пичирлади.

Шу ҳолатнинг устига Фарҳод келиб қолди. Она ўғли билан нари-бери сўрашди-ю, чой қўйишни баҳона қилиб чиқиб кетди.

— Наима!—Фарҳод ғалати бир оҳангда гапирди, — тинчликми ўзи?!

— Тинчлик...—Наима қаддини тиклади.—Фарҳод ака, майли, мен розиман... Менга рухсат беринг; мен сизни бахтли қилолмадим. Унинг кўзларида ёш ҳалқаланди, лекин лаблари кулиб турарди. У ўзини синдириб кетишни истамади. Майли, нимаики бўлса чидайди.

— Наима, наҳотки сенсиз мени бахтли бўлади, деб ўйласанг. Ахир сен бола эмассанку... — У хотинининг кўзидаги ёшни авайлаб артди, — ҳамма нарса ўз йўли билан...

«Фарҳод ака! Сиз қандайин яхшисиз!» Лекин яхшилигингизга яхшилик қилолмаяпман. Ахир иложим йўқ... Лекин сиз менинг сўзларимга рози бўлманг! Бекор айтибсан денг, сенсиз яшолмайман денг! Айтинг! Айтинг...» Унинг қалтироқ қўллари Фарҳоднинг бўйнига чирмашди.

...Ўшандан кейин Наима ўзини бошқача ҳис қила бошлади. Унинг хаёлида улар орасидаги ип қайта боғлангандай туюлди.

Бугун эса унинг умид учқунлари аланга олди. Неча ёшлардан орзиқиб кутган сўзин эшитди. «Болангиз бор!» Қандай яхши... Энди улар аввалгидай бахтиёр яшашади.

Наима ҳовлига кирганида қайнонаси чорпояда ўтириб, нимадир тикаётган экан.

— Ойижон...

Унинг товуши ҳовли бўйлаб жаранглаб кетди. Чўчиб кетган кампир тикишини кўрпача тагига яшириб, ўрнидан турди.

— Жуда ҳаяллаб кетдингиз, болам! Қаерда эдингиз?

Юраги ниманидир сезган Наима кўрпача томон интилди.

— Аввал яширганингизни кўрсатинг... — У қувончдан энтикиб кетди. Онанинг лаблари билинар-билинмас титради.

— Ҳалиги... ўзим...

Наима нарсани қўлига олди. Олди-ю ғалати аҳволда қолди. Кампир чақалоққа куйлакча тикаётган экан.

— Ойижон, — у уялиб кетди, — мен сизни билмайсиз деб ўйлагандим. Сиз эса... Рост экан, тўрт ойлик! — У кўйлакчани бағрига босди. Кампир унга ҳам қувонч, ҳам ҳайрат аралаш термулиб қолди.

—Ойи. Фарҳод акам келганмиди?

Ажинлар орасида киртайибгина кўриниб турган кўзлар йилтираб кетди.

— Ҳа-я келувди...

— Нега, ойи?

— Бир иш билан шаҳарга юборишаётган экан, уч кунга...

Кампир энтикиб кетди. Қайнонасининг кўзларидаги ёшни сезиб қолган Наима шошиб қолди.

— Ойижон...

— Ўзим, болам, ўзим. Севинганимдан, илоё, бахтиларингни берсин!

У ошхона томон юриб кетди. Наима костюмни олиб ичкарига кирди. Кирди-ю, уни маҳкам бағрига босди. Хаёлида Фарҳод уни кутлаётгандай,— қучоқлаётгандай туюлди.

«Энди боламиз бор! Энди сиз ҳам, дадасиз, дадажонсиз!»

У гапини давом эттиролмади. Орқадан қайнонасининг чақирган товуши эшитилди.

— Ҳозир...

Ўзининг қилиғидан уялиб кетган Наима костюмни тезгина диванга ташлади. Ташлаган заҳоти унинг ён чўнтагидан нимадир сирғалиб гиламга тушди. Тўрт букланган кўк қоғоз. У қоғозни қайта солиб қўйиш учун қўлига олди. Кампирнинг товуши яна қайтарилди.

— Болам...

— Ҳозир ойи, ҳозир бораман!

У қоғозни секингина буклоғини ёзди.

Телеграмма! Унинг вужуди жунжикиб кетди ва шошиб сўзларга кўз югуртирди.

«Фарҳод ака! Чин дилдан қутлайман! Ўғил... тезроқ келинг.

Сизнинг Машҳурангиз»

Шаҳодат ИСАХОНОВА.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Текинхўрлик, безорилик

ва ичкиликбозликка шафқат йўқ!

БЕҲУДА РАШК ОҚИБАТИ

Бўлар-бўлмас рашклар инсон ҳаётида яхшиликка олиб келмаган.

Обид Ғофуров ҳаёт нашидасини эндигина сураётган икки ёшнинг умрини хазон қилди. Ҳали мунаввар олам юзини кўрмаган бегуноҳ гўдакнинг умрига завол бўлди. Гулдек жувонни бева, унинг фарзандларини эса етим қолдирди. Ота-онаси, қариндош-уруғлари бошини ерга қаратди.

У Орджоникидзе районидаги Киров сельпосида ширинлик пиширувчи бўлиб ишларди. Бурноғи йили кузда Наима Раҳимова деган қиз билан танишади. Орадан кўп ўтмай, 1970 йилнинг бошида тўй қилишади. Лекин тўйдан кейин Обид «ҳунар» чиқара бошлайди. Хотинини еру-кўкка ишонмай, ҳатто ишга ҳам ўзи олиб бориб, ўзи олиб келади. Наима эса ич-ичидан эзилиб, унга турмушга чиққанидан пушаймон бўлиб, ўзи пиширган ошни айланиб ҳам, ўргилиб ҳам ичишга мажбур бўлади!

...Май байрами эди. Эр-хотин Бешёғочда айланиб юришганида, Наиманинг опаси Насиба ва унинг турмуш ўртоғи Бахтиёр Юсуповни кўриб қолишади. Улар бир оз айлангач, Обид Муқимий театрига тушамиз, дея уларни таклиф қилади. Бахтиёрнинг рад қилишига қарамай, ўз сўзида туриб билет олади. Шундан кейин, Насиба қизи Иродани уйига қўйиб келиш учун синглиси билан кетишади. Обид эса костюм кийиш баҳонасида божасини зўрлаб уйига олиб кетади. Улар уйга келиб ичишади.

Ичкилик ҳеч қачон яхшилик келтирмаган. Унинг иши фақат бузғунчилигу, кишининг обрўсини тўкишдир. Обид ичиб олгач, шер бўлиб кетди. Икки божа уйнинг йўлагида жанжаллашиб ёқалашаётганда, қўшнилар уларни ажратиб, квартирага киритиб юборишади. Квартирага киришгач, Обид Бахтиёрнинг икки-уч жойига пичоқ уриб, ўлдиради-да, караватнинг тагига жойлаб, кийимини ўзгартириб, ранги ўчган, асабий ҳолда театрга келади. Уларни кутиб турган опа-сингил Бахтиёрни сўрашганда, у бир танишини учратиб қолди деб алдайди ва Насибани ёмон сўзлар билан ҳақоратлай бошлайди. Насибанинг кўнгли хижил бўлиб, уйига кетади.

Обид уйига келгач, хотиндан ортиқча пулларни қаерга қўйганини қистаб сўрай бошлайди. У жаҳл устида Наиманинг бир неча жойига пичоқ санчиб ўлдиради. Наиманинг мурдасини ҳам каравотнинг тагига жойлаб, эрталабгача шу ерда ётиб қолади. Эрталаб Наиманинг онаси Хосият опа келганида, эшик берк эди. У уйни айланиб ўтиб, балкондан хонага кирса, Обид бошини қуйи солиб ўтирган эди. Хосият опа ундан ҳол-аҳвол сўраганда, ойи Наима билан Насибага жуда қийин бўлди, деб қўллари билан бошига уриб, йиғлайди. Қайнона сабабини сўраганида, қизингиз билан уришиб қолдик, у кетди деб ёлғон гапиради. Хосият опа кетганидан сўнг, қўлига илинган нарсани олиб, отасининг уйига — Ўш шаҳрига жўнайди. Уйга бориб, мен маст ҳолда хотиним билан божамни ўлдирдим, деганидан кейин отаси уни милицияга топширади.

Тергов пайтида қотил, божам биринчи бўлиб пичоқ билан ҳамла қилди, у сониmга пичоқ урди деб, жиноятни хаспўшламоқчи бўлди. Унинг бу даъвоси бошқа важлари каби фактлар ва гувоҳлар ёрдамида инкор қилинди. Хосият опа уйига келганида, унинг ҳеч қандай ярадор бўлмаганлигини кўрсатди. Демак, жиноятчи оёғига пичоқ уриб, айбини енгиллаштирмоқчи бўлган...

Икки бегуноҳ қотили Обид Ғофуров Ўзбекистон ССР жиноят кодексининг 88-моддаси билан айбланиб, энг олий жазо — отишга ҳукм этилди.

А. МИРЗАЕВ,
Чилонзор район прокуратурасининг терговчиси.

Қорда мазза қилиб чанғи учамиз.

А. Штеман фотоси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—5|I да **Дон Кихот** (кундузи), **Трубадур** (кечқурун), 6|I да **Оққуш кўли** (кундузи), **Ойжамол** (кечқурун), 7|I да **Борис Годунов** (кундузи), **Боғчасарой фонтани** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—5|I да **Олтин девор** (кундузи), **Алишер Навоий** (кечқурун), 6|I да АЛИШЕР НАВОИЙ (кундузи), **Олтин девор** (кечқурун), 7|I да **Мирзо Улуғбек** (кундузи), **Парвона** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 6|I да **Ажаб савдолар** (кундузи), **Навоий Астрободда** (кечқурун), 7|I да **Қалам қошлигим** (кундузи), **Катта концерт** (кечқурун), 8|I да **Менинг жаннатим** (кундуз ва кечқурун).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА—«МУЗ УСТИДА АРЧА» (ҳар куни уч марта; эрталаб соат 11, кундуз 2 ва 5 да томошалар кўрсатилади).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—«ЦИРКДА АРЧА» (ҳар куни уч марта: кундуз соат 12, 3 ва кеч 6 да томошалар кўрсатилади).

КИНО

5 ЯНВАРДА

Бегуноҳлар—САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда). «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Мен, Франциск Скорина—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Том Сойернинг саргузаштлари, Ҳинду Джонинг ўлими (2 серия)—«СПУТНИК» (кундуз соат 12, 1, 5 ва кеч 6 да). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Давроннинг саргузаштлари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11 да).

Сангам (3 серия) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1 ярим ва кеч 7 да).

Муваффақият гарови—«ЧАЙКА» (кундуз соат 4 ва кеч 8 да).

Ханжар—«ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10 да).

Тоғ қироли ва бошқалар—САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 да).

6 ЯНВАРДА

Бегуноҳлар—САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда). «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Мен, Франциск Скорина—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Том Сойернинг саргузаштлари, Ҳинду Джонинг ўлими (2 серия)—«СПУТНИК» (кундуз соат 12, 1, 5 ва кеч 6 да).

Давроннинг саргузаштлари — ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11 да).

Сангам (3 серия) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1 ярим ва кеч 7 да).

Муваффақият гарови—«ЧАЙКА» (кундуз соат 4 ва кеч 8 да).

Тоғ қироли ва бошқалар — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 да).

Остонадан ҳатлаб—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Қувноқ сеҳргар—«ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10 да).

Свердлов номли концерт залида

4, 5, 6 ЯНВАРДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР, ТУРКМАНИСТОН ССР ВА ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР ХАЛҚ АРТИСТИ
КОМИЛЖОН ОТАНИЁЗОВ
ИШТИРОКИДА

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артисти, Давлат мукофоти лауреати **ҒУЛОМ АБДУРАҲМОНОВ**

Ўзбекистон ССР халқ артисти Айюб **ҚОДИРОВ**;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Раҳима **ҲАКИМОВА**.

СОЛИСТЛАР: Гулчеҳра **ИСМОИЛОВА**, Қуронбой **БОБОЖОНОВ**, Отаназар **АБДУЛНИЁЗОВ**, Матмурод **СОЛАЕВ**, Нафиса **ТУХТАЕВА**, Баҳодир **ЗИЁМУҲАМЕДОВ**, Бахтиёр **ЯМИНОВ**.

Бутуниттифоқ бадиий коллективлар фестивали лауреати Тўхтасин Жалилов номидаги

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ ОРКЕСТРИ

Оркестрнинг бадиий раҳбари ва бош дирижёри—Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист—Саид **АЛИЕВ**.

Дирижёр—Аббос **БАҲРОМОВ**.

Программани — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Муҳаббат **МУСАЕВА** олиб боради.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА МОЛ ВА ПАРРАНДАЛАРНИ АСРАШНИНГ ВЕТЕРИНАРИЯ ВА САНИТАРИЯ ҚОИДАЛАРИ:

Мол ва парранда эгалари молларни сотиб олинган кундан бошлаб 3 кунлик муддатда клиник даволаш ва профилактика текшириш учун район ва шаҳар ветеринария пунктларига олиб келишлари зарур.

Тошкент шаҳрида мол ва паррандаларни машинада олиб юриш ёки ҳайдаб бориш фақатгина молларнинг касаллиги бўлмаганлиги тўғрисида, шунингдек кўчалардан олиб ўтилиши мумкинлиги тўғрисида ветврачларнинг гувоҳномаси бўлганларгагина рухсат этилади;

Мол ва паррандаларни шаҳар ветеринария-санитария станцияси томонидан кўрсатилган муддатда (ҳар йили январдан июль ойигача) белгиланган жойда ветеринар кўрик, диагностик текшириш ва профилактик эмлаш учун кўрсатишлари лозим (ҳаммаси бепул бажарилади).

Молларни турар жой биноларидан 15 метр, мактаб, ўқув юртлари, профилактик даволаш, болалар муассасалари, театр, клуб, стадион, бозор, озиқ-овқат магазинлари, умумий овқатланиш корхоналари кабилардан 100 метр узоқликда сақлаш керак;

Паррандалар учун баландлиги 1 ярим метр бўлган махсус жойлар тўр ва панжаралар билан ўралган бўлиши лозим;

Ахлатларни махсус жойларда сақлаш ва санитар тозалаш идораси билан келишилган ҳолда йиғилиб қолган ахлатларни ҳафтада икки марта чиқариб ташлаш ёки компосет усули билан жойларни ўзида зарарсизлантириш тавсия қилинади;

Молхоналарни ва паррандалар жойлаштирилган территорияларни ҳар доим тозаликка риоя қилган ҳолда сақланг.

Маълум муддатда, ҳар кварталда бир мартадан кам бўлмаган ҳолда молхона деворларини янги сўндирилган оҳак билан оқлаш, полларни ишқорлар билан ювиб туриш, кемирувчилар ва пашшаларни йўқотиш чораларини кўриш, мол ва паррандалар касал бўлиб қолганда тезлик билан даволаш муассасаларига хабар бериш керак;

Ўлган мол ва паррандаларни ерга ташлаш ёки чуқур кавлаб кўмиш, ахлатлар орасига ташлаш, ариқларга оқизиб юбориш (уларни ит тутувчилар олиб кетади, телефон № 31-65-36).

ҚАТЪИЯН ТАҚИҚЛАНАДИ

Молларни соғлиги ҳақидаги ветеринария ҳужжатларини кўрсатилгандагина шаҳар қушхоналарида сўйишга рухсат берилади.

Мол ва паррандаларни кўчаларда, майдонларда, сквер, паркларда ва бошқа умумий дам олиш ерларида сайл қилдириш мумкин эмас.

ВЕТЕРИНАРИЯ ВА САНИТАРИЯ ҚОИДАСИНИ БУЗГАН ГРАЖДАНЛАР СССР ВЕТЕРИНАРИЯ УСТАВИ БЎЙИЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН ҚОИДА ЮЗАСИДАН ЖАВОБ БЕРАДИЛАР.

Тошкент шаҳар ветеринария ва санитария станцияси.

РАДИО

4 ЯНВАРЬ

ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

16.10 «Совет музикасининг ривожланиш йўллари». Иккинчи эшиттириш (ўзбекча). **16.50** «Правда» газетасининг обзори. **17.00** «Яраштириш». Ҳикоя (татарча). **17.20** Қозоқ куйлари. **18.00** «Наманган зарбдори». Қурувчилар учун эшиттириш ва концерт (ўзбекча). **19.20** Халқ талантлари концерти. **20.00** «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси. **20.40** Куйлар. **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат. **21.10** Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт. **21.55** «Саломатлик—туман бойлик» (ўзбекча). **22.20** Ўзбек давлат филармонияси халқ чолғу асбоблари оркестрининг концерти. **22.40** «Замондошларимиз». Адабий эшиттириш (ўзбекча). **23.15** Куйлар тинглаб дам оламиз. **24.00** Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Ўзбек артистлари ижросида ғарб композиторларининг операларидан парчалар. **19.30** «Композитор С. Керимов». Музикали эшиттириш (русча). **20.00** «Мамажоновнинг китоби». Очерк (тожикча). **20.30** «Мақомлардан парчалар. **21.00** Қозоқ ёзувчиси З. Шашкин. «Оқбўта». Инсценировка қилинган ҳикоя (ўзбекча). **21.40** Москва.

ТЕЛЕВИЗОР

4 ЯНВАРЬ

ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 19.00 Совет Армияси жангчилари учун. «Ҳарбий мемуарлар». **19.20** «Ахборот» информацион программаси. **19.35** Ўзбекистон халқ санъати. «Шаҳрисабзлик ганчкорлар».

Ўзбек тилида: 20.00 «Ахборот» информацион программаси. **20.15** Чолғу куйларидан концерт. **20.50** Оламда нима гап? **21.20** «Ешлик» студияси кўрсатади. «Қиш манзаралари». **21.50** Янгиликлар. **22.05** «Кўл бўйида». Бадиий фильм. 2-серия. **23.25** Кўрсатувлар программаси.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

23.35 «Қишлоқ саҳнасида». Телеочерк. **24.00** «ВАҚТ» информацион программаси. **00.30** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

18.00 «Ўқитувчи экрани». (Ўзбек тилида). **18.30** Сиртдан ўқиётган 2-курс студентлари учун. Немис тилидан 6-машғулот. **19.00** Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Физика (ўзбек тилида).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Кўрсатувлар программаси. **20.05** Янгиликлар. **20.15** Рангли телевидение. «Биз Тишкани қандай изладик». Телевизион бадиий фильм. 1—2-сериялар. **20.50** Беш йиллик одимлари. **21.00** Янгиликлар. **21.05** «Ўқиш шаҳрида—Янги йил». **22.00** Баскетбол бўйича СССР биринчилиги. «ЖАЛЬГИРИС» (Каунас)—ЦСКА. Каунасдан олиб кўрсатилади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 ДУШАНБА ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ КЎРСАТУВЛАРИ.

5 ЯНВАРЬ

СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
ЎҚУВЧИЛАРНИНГ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА

10.55 Кўрсатувлар программаси. **11.00** «Ҳазиналар ороли». Бадиий фильм (рус тилида). **12.30** «Юлдузча». Тележурнал (ўзбек тилида).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Кўрсатувлар программаси. **13.05** Янгиликлар. **13.15** «Капитан Тенкеш». Телевизион бадиий фильм. 4—5—6-сериялар. **14.35** «Светофор». **15.05** Янгиликлар. **15.10** Москва кундузги кўрсатувларининг охири.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.30 Болалар учун мультфильм. **18.50** «Ахборот» информацион программаси. **19.05** КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА. «Илмий-техника тараққиёти учун.

Ўзбек тилида: 19.25 Ёш ижрочилар концерти. **19.55** «Ахборот» информацион программаси. **20.10** «Ярим аср йилномаси». Кўп серияли телевизион ҳужжатли фильмнинг 1932 йил ҳақидаги серияси. **21.05** Қишлоқ хўжалиги билимлари университети. **21.35** А. Арбузов. «Иркутскдаги воқеа». Островский номидаги Тошкент театр-рассомчилик институти студентларининг диплом спектакли. **23.35** Кўрсатувлар программаси.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

23.45 Санъат фестивали «Русская зима». Концерт. **01.00** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

18.00 «Ўқитувчи» экрани (рус тилида). **18.30** Биринчи синф ўқитувчилари учун математикадан консультация (ўзбек тилида). **19.00** Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Немис тилидан 13-машғулот. **19.25** Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Инглиз тилидан 13-машғулот.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.05 Болалар учун. «Биз Тишкани қандай изладик». Телевизион бадиий фильмнинг 3—4-сериялари. **20.25** СССР Давлат Академик Большой театри артистларининг концерти. **21.00** Янгиликлар. **21.05** «Ёшлар ижоди». Репортаж. **21.30** Миллионлар ленинча университети. **22.00** Мен—«11—17». Телеспектакль. 1-қисм. **23.05** Киноочерк. **23.15** «Вақт» информацион программаси.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 Балет кечаси. **20.40** Беш йиллик илғорлари.

Рус тилида: 20.55 «Француз тароналари». Чет тиллар институти студентларининг концерти. **21.35** «Рақс ўқитувчиси». Фильм-спектакль. 1-қисм.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 БЕТ
4 ЯНВАРЬ, 1971 Й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари—33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари иллюстрация бўлимлари—33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари—33-27-03, ахборот бўлими—33-28-95, эълонлар бўлими—33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579.
НАШР 3197.
Р—04105.